అధ్యాయం-5

నియమాల పాటింపుపై ఆడిట్ పరిశీలనలు

పేజీలు 79 - 102

పాఠశాల విద్యా శాఖ

5.1 పాఠశాలల్లో మౌలిక వసతులు

పిల్లలకు ఉచిత, నిర్బంధ విద్యా హక్కు (ఆర్‌టీఈ) చట్టం, 2009[1] ప్రకారం పాఠశాలలకు భవనాలు, ఇతర మౌలిక వసతులను, పిల్లలకు ప్రాథమిక సదుపాయాలను కల్పించే బాధ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వహించాల్సి ఉంది. ఈ లక్ష్య సాధన కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ పిల్లల ఉచిత, నిర్బంధ విద్యా నియమాలు, 2010 ని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం రూపొందించింది (2010 ఏప్రిల్).

ఆర్‌టీఈ చట్టం, 2009 అనుసరించి పాఠశాలల్లో ఉండవలసిన మౌలిక వసతులు ఏమేరకు సమకూర్చినదీ అంచనా వేయటం కోసం ఆడిట్ పరిశీలన చేపట్టింది. ఇందుకుగాను 76,735 పాఠశాలలకు[2] సంబంధించి పాఠశాల విద్యా శాఖ డైరెక్టరు మరియు కమీషనరు (కమీషనరు) రూపొందించిన రాష్ట్ర స్థాయి సమాచారాన్ని (డీఐఎస్ఈ డేటా[3]) విశ్లేషించటంతోపాటు రాష్ట్రీయ మాధ్యమిక శిక్షా అభియాన్[4] రికార్డులను కమీషనరు కార్యాలయంలోనూ, ఇంకా ఆరు జిల్లాలలోని జిల్లా విద్యా శాఖాధికారుల కార్యాలయాలలోనూ పరిశీలించటం జరిగింది. రాజీవ్ విద్యా మిషన్[5], కస్తూర్బా గాంధీ బాలికా విద్యాలయాల విషయమై రాష్ట్ర ప్రాజెక్టు డైరెక్టరు, జిల్లా ప్రాజెక్టు అధికారుల[6] దస్త్రాలను 2010-13 మధ్య సంవత్సరాలవి పరిశీలించటం జరిగింది. ***నమూనా తనిఖీ చేపట్టిన ఆరు జిల్లాలలోని[7] 19,357 ప్రాథమిక/ప్రాథమికోన్నత/ఉన్నత పాఠశాలల్లోని 154 పాఠశాలలను*** 2012-13 సంవత్సరంలో ఆడిట్ మచ్చుకు తనిఖీ చేసింది ***(అనుబంధం-5.1).***

ఆర్‌టీఈ చట్టం నిర్దేశించిన నాణ్యతాప్రమాణాల ప్రకారం ప్రతి పాఠశాలకూ అన్ని వాతావరణ పరిస్థితులను తట్టుకునే భవనం, అందులో ప్రతి ఉపాధ్యాయునికీ కనీసం ఒక తరగతి గది, ఆఫీసుకూ - సామాగ్రికీ ఒక గది, అడ్డంకులు లేని దోవ, బాలబాలికలకు వేరువేరు మరుగుదొడ్లు, పిల్లలందరికీ సరిపడినంత మంచినీటి వసతి, మధ్యాహ్న భోజనం వండుతున్న పాఠశాలలైతే ఒక వంట గది, ఆట స్థలం, భవనానికి రక్షణగా ప్రహరీ గోడ లేదా కంచె వంటివి ఉండాలి.

ఈ విషయమై ఆడిట్ పరిశీలనలో ఈ కింది విషయాలు తెలిశాయి.

5.1.1 అన్ని సీజన్లకూ అనువైన భవనాలు

రాష్ట్రంలోని పాఠశాలలో 96 శాతం వాటికి సొంత భవనాలున్నాయికానీ, ప్రాథమిక పాఠశాల భవనాలలో 19 శాతం వాటికి (10,945 పాఠశాలలు, 15,513 తరగతి గదులు) ప్రధాన మరమ్మతులు అవసరమవుతాయి. నమూనా తనిఖీ చేపట్టిన ఆరు జిల్లాలలో 18 శాతం ప్రాథమిక పాఠశాల భవనాలకు (2,619 పాఠశాలలు, 3,704 తరగతి గదులు) పెద్ద మరమ్మతులు అవసరమని 2012-13 సంవత్సరానికి కమీషనరు ఇచ్చిన డీఐఎస్ఈ డేటా వలన తెలిసింది. భవనాలకు ఎంతకాలంగా మరమ్మతులు అవసరమైనదీ రాజీవ్ విద్యా మిషన్‌కు చెందిన రాష్ట్ర ప్రాజెక్టు డైరెక్టరుకు తెలియలేదు.

---

[1] ఆరు నుంచి పధ్నాలుగు సంవత్సరాల మధ్య వయసుగల పిల్లలందరికీ ఉచిత, నిర్బంధ విద్య కల్పించే ఉద్దేశంతో పార్లమెంటు ఆర్‌టీఈ చట్టం, 2009 అనే చట్టాన్ని ఆమోదించింది

[2] ప్రాథమిక పాఠశాలలు : 56,741, ప్రాథమికోన్నత పాఠశాలలు : 8,982, ఉన్నత పాఠశాలలు : 11,012

[3] జిల్లాలోని విద్యా సంబంధ సమాచార వ్యవస్థ (డీఐఎస్ఈ)

[4] మాధ్యమిక విద్యావకాశాలను మెరుగుపరచి, దాని నాణ్యతనుకూడా ఇనుమడింప చేసేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వం అమలుచేస్తున్న పథకం

[5] ప్రాథమిక విద్యను సార్వత్రికం చేసేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వం అమలు చేస్తున్న పథకం

[6] మహబూబ్‌నగర్, మెదక్, ప్రకాశం, రంగారెడ్డి, విజయనగరం, వైఎస్ఆర్ కడప

[7] మహబూబ్‌నగర్ (23), మెదక్ (20), ప్రకాశం (30), రంగారెడ్డి (31), విజయనగరం (28), వైఎస్ఆర్ కడప (22)

ప్రాథమిక పాఠశాలలకు మరమ్మతులను ప్రభుత్వం ప్రతి ఏటా దశలవారీగా చేపడుతున్నదనీ, ఇంకా మిగిలి ఉన్న పనులను రాగల వార్షిక ప్రణాళికలలో పొందుపరుస్తారనీ రాజీవ్ విద్యా మిషన్ చీఫ్ ఇంజనీర్ బదులిచ్చారు (2014 జనవరి).

నమూనా తనిఖీ చేసిన ఆరు జిల్లాలలో 188 పాఠశాలలు (***అనుబంధం-5.2***లో వివరించినవి) భవనాలు లేకుండానే పనిచేస్తున్నాయి (వీటిలో 78 పాఠశాలలు ఒక్క విజయనగరం జిల్లాలోనే ఉన్నాయి). వీటిలో చాలా భాగం పట్టణ ప్రాంతాలలో ఉండటం వలన భవన నిర్మాణాలకు తగిన స్థలాలు దొరకటం లేదని చీఫ్ ఇంజనీర్ బదులిచ్చారు. అంతేకాకుండా, 58 పాఠశాల భవనాలు శిథిలావస్థలో ఉన్నాయి. (అటువంటి ఒక భవనం ఛాయాచిత్రం పక్కన ఇవ్వటం జరిగింది).

వైఎస్ఆర్ కడప జిల్లా నాగిరెడ్డిపల్లిలోని జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల (19 ఫిబ్రవరి 2013)

నమూనా తనిఖీ చేసిన 154 పాఠశాలల్లో రెండింటికి[8] భవనాలు లేవు. ఈ ఉన్నత పాఠశాలలు ప్రాథమిక పాఠశాల భవనాలలోనూ, చెట్ల కింద పనిచేస్తున్నాయి. పాఠశాల భవన నిర్మాణానికి రాష్ట్రీయ మాధ్యమిక శిక్షా అభియాన్ కింద 2009-10 లోనే అనుమతి లభించినాకానీ, స్థల వివాదాల కారణంగా ఇది కార్యరూపం దాల్చలేదు.

తొమ్మిది అదనపు గదులు మంజూరయ్యాయనీ, వీటి నిర్మాణం లింటెల్ వరకూ వచ్చిందనీ ప్రభుత్వం తెలిపింది (2014 జనవరి). పూర్తి స్థాయి భవనం వచ్చే విద్యా సంవత్సరానికి అందుబాటులోకి వస్తుందని కూడా ప్రభుత్వం పేర్కొన్నది.

వైఎస్ఆర్ కడప జిల్లా, వలసపాలెం పాఠశాల నిధుల కొరత కారణంగా పాక్షికంగా పూర్తయిన భవనంలోనే కొనసాగుతున్నది.

5.1.1.1 మంజూరైన నిర్మాణ పనులు

రాజీవ్ విద్యా మిషన్, రాష్ట్రీయ మాధ్యమిక శిక్షా అభియాన్ కింద మంజూరైన నిర్మాణ పనులను ఆడిట్‌లో పరిశీలించిన మీదట ఈ దిగువ విషయాలు తెలిశాయి :

- రాజీవ్ విద్యా మిషన్ కింద 2010-13 సంవత్సరాలలో మంజూరైన 1,33,326 పనులకుగాను 1,06,044 పనులు (80 శాతం) మాత్రమే పూర్తయ్యాయి. మరో 12,073 పనులు పురోగతిలో ఉండగా, స్థలాలు లభించకపోవటం, కోర్టు వివాదాలు, నిధుల కొరత కారణంగా 15,209 (11 శాతం) పనులు 2013 ఏప్రిల్ నాటికీ ఆరంభం కాలేదు.

- రాష్ట్రీయ మాధ్యమిక శిక్షా అభియాన్ కింద 2009-11 సంవత్సరాలలో అనుమతి పొందిన 5,580 నిర్మాణ పనులలో[9] 1,902 పనులను ఒకటవ, రెండవ దశలలో పూర్తి చేశారు. ఇక మూడవ దశ కింద 2011-12 సంవత్సరంలో మంజూరైన 3,437 పనులకు అదనపు నిధులు[10] అవసరం కావటం వలన 2013 జూన్ నాటికి ఒక్క పని కూడా చేపట్టలేదు. వీటికి కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చిన నిధులు సరిపోక ఇంకా 331.58 కోట్లు అవసరమయ్యాయి. కమీషనరు తన అభ్యర్థనను 2013 మే నెలలోనే రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి అందచేయగా, 2014 జనవరి నాటికీ అదనపు నిధులు అందలేదు.

---

8 వైఎస్ఆర్ కడప జిల్లాలోని వలసపాలెం ప్రాథమిక పాఠశాల, సోమేశ్వరపురం ఉన్నత పాఠశాల

9 మొదటి దశ : 1,656, రెండవ దశ : 487, మూడవ దశ : 3,437

10 అదనపు తరగతి గదులు (1,011), చేతి పనుల గది (2,044), గ్రంథాలయం (969), మరుగుదొడ్లు (1,741), తాగునీటి వసతి (480), ఇంకా ఎమ్ఎమ్ఈఆర్ కోసం

5.1.1.2 పాఠశాలలో చేపట్టవలసిన చిన్న, పెద్ద మరమ్మతులు

రాష్ట్రీయ మాధ్యమిక శిక్షా అభియాన్ కింద పాఠశాలలో చేపట్ట తలచిన చిన్న, పెద్ద మరమ్మతు పనులను ఆడిట్ విశ్లేషించగా ఈ కింది విషయాలు తెలిశాయి :

- ***పెద్ద మరమ్మతులు*** చేపట్టటం కోసం 2009-10లో 3,087[11] పాఠశాలలను గుర్తించినప్పటికీ పనులు ఆరంభించేందుకు చర్యలు చేపట్టలేదు. అంతేకాకుండా, 2010-13 సంవత్సరాలలో పెద్ద మరమ్మతులేవీ తలపెట్టలేదు.
- ***చిన్న మరమ్మతులు*** చేపట్టవలసిన 8,548 పాఠశాలలను 2009-10లో గుర్తించగా, 6,990 (82 శాతం) పాఠశాలల్లో మరమ్మతులు చేశారు. తదుపరి, 2010-13 సంవత్సరాలలో 20,208 పాఠశాలలకు[12] చిన్న మరమ్మతులు చేయాలని భావించగా నిధులు విడుదల కాకపోవడంతో 2013 అక్టోబరు నాటికి ఒక్క పని కూడా ప్రారంభించలేదు.

5.1.1.3 కస్తూర్బా గాంధీ బాలికా విద్యాలయాలు

ప్రధానంగా ఎస్సీ, ఎస్టీ, ఓబీసీ, మైనారిటీలకు చెందిన బాలికలకు ప్రాథమికోన్నత విద్యా స్థాయిలో ఆశ్రమ పాఠశాలలు స్థాపించేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వం 2004 ఆగస్టులో కస్తూర్బా గాంధీ బాలికా విద్యాలయ పథకం ప్రవేశ పెట్టింది. దేశంలో విద్యావకాశాలపరంగా వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో గ్రామీణ మహిళల అక్షరాస్యత జాతీయ సగటు కన్నా తక్కువగానూ, అక్షరాస్యతలో స్త్రీ పురుషులమధ్య అంతరం జాతీయ సగటుకన్నా ఎక్కువగానూ ఉన్న ప్రాంతాలలో ఈ పథకం అమలవుతున్నది. సామాజిక న్యాయం-సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ, గిరిజన వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ, ఇంకా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అమలుచేస్తున్న ఏ పథకం కిందనూ బాలికలకోసం ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో ఆశ్రమ పాఠశాలలు లేని వెనుకబడిన ప్రాంతాలలోనే ఈ ఆశ్రమ పాఠశాలలు నెలకొల్పాలి.

- ఒక్కొక్క పాఠశాలలోనూ 120 మంది బాలికలకు వసతి కల్పించే విధంగా మొత్తం 348 ఆశ్రమ పాఠశాలల భవనాలకు కేంద్ర ప్రభుత్వం 2011 మే నెలలో ఆమోదం తెలిపింది. ఇవి 2012 మార్చిలోగా పూర్తి కావలసి ఉన్నది. వీటిలో 2013 నవంబరు నాటికి 201 పాఠశాలలు పూర్తవగా మరో 136 పనులు కొనసాగుతున్నాయి. ఇసుక కొరత వలనా, అనువైన స్థలం దొరకనందువలనా 11 పనులు ఆరంభం కాలేదు. ఈ సమస్యలను పరిష్కరించామనీ, నిర్మాణాలు పూర్తి చేయటం కోసం టెండర్లు కూడా పిలిచామనీ ప్రభుత్వం తెలిపింది (2014 జనవరి).
- పాఠశాలల్లో అదనపు వసతుల కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం అనుమతించిన 395[13] నిర్మాణాలు 2012 మార్చి నాటికి పూర్తి కావలసి ఉండగా, కేవలం 228 (58 శాతం) పనులు మాత్రమే పూర్తయ్యాయి. మిగతా 167 భవనాలలో 16 నిర్మాణాలకు పనులు మొదలు పెట్టలేదు. మరో 151 భవనాలు వివిధ దశలలో ఉన్నాయి. ఈ పనులన్నీ త్వరలో పూర్తి చేసేందుకు చర్యలు తీసుకుంటున్నామని ప్రభుత్వం తెలిపింది (2014 జనవరి).
- జడ్చర్ల, పాఠశాల భవనం 2010 ఆగస్టులోనూ, భూత్‌పూర్ భవనం 2011 మే నెలలోనూ పూర్తయ్యాయి. అయితే విద్యుత్తు సరఫరా కల్పించటంలో జాప్యం వలన ఈ భవనాలను 2011 నవంబరు, 2012 జనవరి నెలల్లో పాఠశాల అధికారులకు అప్పగించారు. ఆ విధంగా వీటిలో వరుసగా పదిహేను నెలలు, ఎనిమిది నెలల జాప్యం చోటుచేసుకొంది.

---

[11] మంజూరైన 3,087 పనులలో 56 పనులను కమీషనరు తమ సాధారణ నిర్వహణ బడ్జెట్ నిధులతో చేపట్టారు

[12] 2010-11 లో 9,560; 2011-12 లో 9,597; 2012-13 లో 1,051

[13] మోడల్-I : 363, మోడల్-II : 32

5.1.1.4 ఇంక్లూజివ్ ఎడ్యుకేషన్ రిసోర్స్ సెంటర్స్ (ఐఈఆర్‌సీ)

ప్రత్యేక అవసరాలు కలిగిన పిల్లలకు ఫిజియోథెరపీ, స్పీచ్‌థెరపీ, తల్లితండ్రులకు, అధ్యాపకులకు కౌన్సిలింగ్ వంటివి చేపట్టేందుకు, వారికి మిగతా పిల్లలతో సమానంగా చదువు చెప్పించేందుకు వీలుగా ఈ తరహా పాఠశాలలను నెలకొల్పారు. ఇటువంటి పిల్లల కోసం ఒకటి రెండు గదులు కేటాయించే విధంగా ఈ కేంద్రాలను మండల రిసోర్స్ సెంటర్లకు సమీపంలో ఏర్పాటు చేసి వారి కోసం శిక్షణ, సమావేశాలు నిర్వహించేలా చూడాలి.

మొత్తం 382 మండలాలను గుర్తించి అక్కడ ఈ శిక్షణ కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 2011 జూలైలో పంపిన ప్రతిపాదనను కేంద్రం 2011-12 లోనే ఆమోదించింది. అన్ని ఐఈఆర్‌సీల నిర్మాణం 2012 మార్చి లోపున పూర్తిచేసి, వాటిని వినియోగంలోకి తీసుకురావాలని ప్రభుత్వం 2011 జూలై నెలలో ఆదేశించింది. వీటి విషయంలో నాణ్యత పాటించాలని కూడా సూచించింది. అయితే, మొత్తం 382 ఐఈఆర్‌సీలకుగాను 2013 డిసెంబరు నాటికి 295 నిర్మాణాలు పూర్తయ్యాయి. మిగతా పనులు సాగుతున్నాయి.

నమూనా తనిఖీ చేపట్టిన ఆరు జిల్లాలలో 97[14] చోట్ల ఐఈఆర్‌సీ భవనాలు ప్రత్యేక అవసరాలు కలిగిన పిల్లలకు అనువైన మరుగుదొడ్లు, ర్యాంపులతో సహా నిర్మించేందుకు 2011 అక్టోబరు - 2012 జనవరి నెలల మధ్య అనుమతి లభించింది. అయితే, వీటిలో 64 నిర్మాణాలు[15] మాత్రమే పూర్తయ్యాయి. స్థలాలు లభించకపోవటం, టెండరు ప్రక్రియలో జాప్యం కారణంగా 13 పనులు ఇంకా ప్రారంభం కాలేదు (ప్రకాశం జిల్లాలో : 4, వైఎస్ఆర్ కడప జిల్లాలో : 3, మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో : 1, విజయనగరం జిల్లాలో : 1, రంగారెడ్డి జిల్లాలో : 4). మిగతా 20 పనులు అసంపూర్తిగా[16] ఉన్నాయి

ప్రత్యేక అవసరాలు కలిగిన పిల్లలకు అనువైన మరుగుదొడ్లు, ర్యాంపులు 365 మంజూరవగా, వాటిలో 233 పనులు పూర్తయ్యాయనీ, మిగతా చోట్ల కూడా పనులు జరుగుతున్నాయనీ, వాటినీ త్వరలోనే పూర్తి చేయిస్తామనీ ప్రభుత్వం తెలిపింది.

5.1.2 తరగతి గదులు

ప్రాథమిక పాఠశాల, ప్రాథమికోన్నత పాఠశాలల్లో ప్రతి ఉపాధ్యాయునికొక తరగతి గది, సామాను గది, హెడ్మాస్టరు గది సమకూర్చవలసి ఉండగా, రాష్ట్రంలోని 24 శాతం పాఠశాలలు ఒకే గదితో సరిపెట్టుకుంటున్నాయి. ***నమూనా తనిఖీ చేసిన ఆరు జిల్లాలలో*** 4,696 పాఠశాలలు[17] (24 శాతం) కేవలం ఒక్క గదిలోనే మనుగడ సాగిస్తున్నాయి ***(అనుబంధం-5.2)***.

చార్టు 5.1 :
రాష్ట్రంలోని పాఠశాలల్లో తరగతి గదుల స్థితి

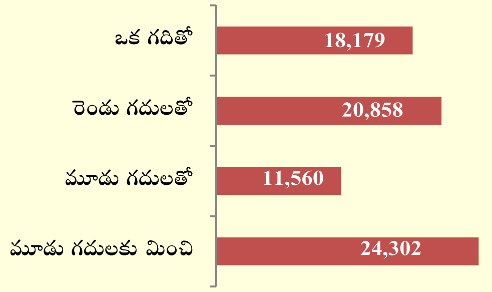

మూలం : కమీషనరు కార్యాలయ దస్త్రాలు

---

[14] ప్రకాశం జిల్లా :19, విజయనగరం జిల్లా : 12, మెదక్ జిల్లా : 15, వైఎస్ఆర్ కడప జిల్లా :17; మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా : 21, రంగారెడ్డి జిల్లా : 13

[15] ప్రకాశం జిల్లా : 11, విజయనగరం జిల్లా : 9, మెదక్ జిల్లా : 11, వైఎస్ఆర్ కడప జిల్లా : 12; మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా : 15, రంగారెడ్డి జిల్లా : 6

[16] పునాదుల స్థాయి : 2; లింటెల్ స్థాయి : 3; పై కప్పు స్థాయి : 6, తుది మెరుగుల దశ : 9

[17] మెదక్ జిల్లా : 543; రంగారెడ్డి జిల్లా : 364; మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా : 943; విజయనగరం జిల్లా: 943; ప్రకాశం జిల్లా : 920, వైఎస్ఆర్ కడప జిల్లా : 983

నమూనా తనిఖీ చేపట్టిన 154 పాఠశాలల్లో 74 చోట్ల మొత్తంమీద 199 తరగతి గదుల కొరత ఉన్నది. అంతేకాకుండా, 51 గదులు శిథిల దశకు చేరుకున్నాయి.

రాజీవ్ విద్యా మిషన్ కింద కేంద్ర ప్రభుత్వం 2010-13 సంవత్సరాల మధ్య 56,202[18] అదనపు తరగతి గదులకు ఆమోదం తెలిపింది. ఇవి ఆయా ఆర్థిక సంవత్సరాలలోనే పూర్తి చేయవలసి ఉండగా, 2013 ఏప్రిల్ నాటికి 8,697 (15 శాతం) తరగతి గదులు అసంపూర్తిగా ఉన్నాయి. మరో 5,130 (9 శాతం) గదుల నిర్మాణం మొదలైనా కాలేదు. అనువైన స్థలాలు లేకపోవటం, సరిహద్దుల విషయంలో వివాదాలు, పాఠశాల స్థలాల ఆక్రమణ, పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీలు సన్నద్ధంగా లేకపోవటం, ఇసుక కొరత, టెండరు ప్రక్రియలో జాప్యం, న్యాయపరమైన చిక్కులు మొదలైనవి ఈ జాప్యానికి కారణమని రాజీవ్ విద్యా మిషన్ ప్రాజెక్టు డైరెక్టర్ తెలిపారు.

పెద్ద మరమ్మతులను వచ్చే సంవత్సరం పూర్తి చేయనున్నామనీ, అదనపు తరగతి గదులకు సంబంధించిన 7,232 పనులను కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆమోదించనందున వీటిని 2014-15 సంవత్సరానికి వాయిదా వేశామనీ ప్రభుత్వం బదులిచ్చింది (2014 జనవరి). నిర్మాణం పూర్తి కావస్తున్న అదనపు తరగతి గదులను తొందరగా పూర్తి చేసే పనిలో ఉన్నట్టు కూడా ప్రభుత్వం తెలిపింది.

5.1.3 ఆటంకాలు లేని దారులు

ఒక్కొక్క ర్యాంపు ఖర్చు ₹0.12 లక్ష అయ్యే విధంగా 21,674 పాఠశాలల్లో ర్యాంపుల నిర్మాణానికి ప్రభుత్వం 2011 జూన్ నెలలో అనుమతి తెలిపింది. ఈ పనులన్నీ 2011 జూలై నాటికి పూర్తి చేయవలసి ఉండగా, 2013 నవంబరు నాటికి 20,974 (97 శాతం) పాఠశాలలు నిర్మాణాలు పూర్తి చేశాయి. అంతే కాకుండా, 2012-13 లో ఆమోదించిన 1,008 ర్యాంపులలో 2013 నవంబరు నాటికి 217 (22 శాతం) ర్యాంపులే పూర్తయ్యాయి. అన్ని పనులనూ పూర్తి చేసేందుకు చర్యలు చేపడుతున్నామని ప్రభుత్వం బదులిచ్చింది.

5.1.4 మరుగుదొడ్లు

రాష్ట్రంలోని 32 శాతం పాఠశాలల్లో బాలికలకు ప్రత్యేక మరుగుదొడ్లు, 63 శాతం పాఠశాలలో బాలురకు మరుగుదొడ్లు లేవు. అసలు 42 శాతం పాఠశాలల్లోనైతే కనీసం ఉమ్మడి మరుగుదొడ్లు కూడా లేవు. ***నమూనా తనిఖీ చేపట్టిన ఆరు జిల్లాలలోని*** 38 శాతం (7,320) పాఠశాలల్లో బాలికలకు విడిగానూ, 69 శాతం (13,352) పాఠశాలలో బాలురకు మరుగుదొడ్లు లేవు. ఇంకొక 46 శాతం (8,845) పాఠశాలలో ఉమ్మడిగానైనా మరుగుదొడ్లు లేవు. ఇందుకు సంబంధించి ప్రాథమిక, ప్రాథమికోన్నత, ఉన్నత పాఠశాలలవారీగా వివరాలు పక్క చార్టులోనూ, ***అనుబంధం-5.3*** లోనూ చూడవచ్చును.

చార్టు 5.2 : పాఠశాలలలో మరుగుదొడ్ల కొరత

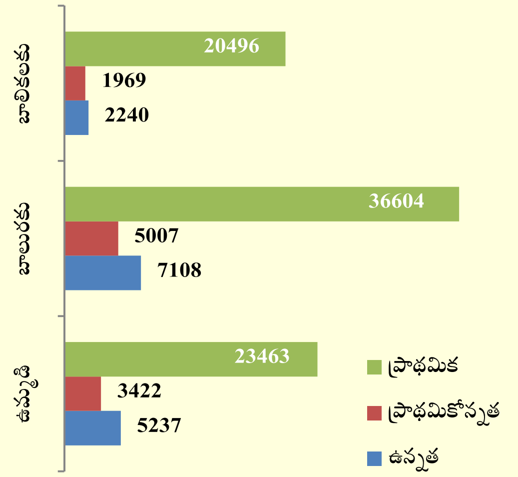

మూలం : కమీషనరు కార్యాలయ దస్త్రాలు

మచ్చుకు తనిఖీ చేసిన 154 పాఠశాలల్లో 87 చోట్ల (56 శాతం) మరుగుదొడ్లు ఉన్నాగానీ అవి ఉపయోగకరంగా లేవు.

[18] 2010-11 లో : 15,214; 2011-12 లో : 20,599; 2012-13 లో : 20,389

గ్రామీణ నీటి సరఫరా - పారిశుధ్య శాఖ ద్వారా 12,150 మరుగుదొడ్లు మంజూరయ్యాయనీ, పనులు కూడా జరుగుతున్నాయనీ ప్రభుత్వం తెలిపింది (2014 జనవరి). నిర్వహణ లోపం, భద్రత లేమి, నీటి కొరత వంటి కారణాల వలన మరుగుదొడ్లు నిరుపయోగంగా మారినట్లు కూడా ప్రభుత్వం బదులిచ్చింది. అంతేకాకుండా, మరుగుదొడ్ల నిర్వహణ కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రత్యేకించి గ్రాంటులేవీ ఇవ్వటం లేదని కూడా తెలిపింది.

ప్రత్యేక అవసరాలు కలిగిన పిల్లల కోసం రాజీవ్ విద్యా మిషన్ రాష్ట్ర ప్రాజెక్టు డైరెక్టర్ 2012-13 లో ఆమోదించిన 4,997 ప్రత్యేక మరుగుదొడ్లు 2013 మార్చిలోగా పూర్తి కావలసి ఉండగా, 2013 నవంబరు నాటికి కేవలం 3299 (66 శాతం) మాత్రమే పూర్తయ్యాయి. మరో 1,249 (25 శాతం) నిర్మాణంలో ఉండగా మిగతా 449 (తొమ్మిది శాతం) అసలు ఆరంభం కాలేదు.

అనువైన స్థలాలు లభించకపోవటం, నీటి సరఫరా లేకపోవటాన్ని మరుగుదొడ్ల నిర్మాణంలో జాప్యానికి కారణాలుగా ప్రభుత్వం పేర్కొన్నది. మిగతా పనులను 2013-14 ఆర్థిక సంవత్సరంలోగా పూర్తి చేసేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నామని కూడా తెలిపింది.

5.1.5 తాగునీరు

రాష్ట్రంలోని 36 శాతం పాఠశాలల్లో సురక్షితమైన మంచి నీటిని తగిన పరిమాణంలో సమకూర్చటంలేదు. *నమూనా తనిఖీ చేసిన ఆరు జిల్లాలలోని* 40 శాతం (7,735) పాఠశాలలకు రక్షిత మంచినీటి వసతి లేదు. ఆ వివరాలు ***అనుబంధం-5.3***లో ఉన్నాయి.

*మచ్చుకు తనిఖీ చేసిన **154** పాఠశాలలో* 39 చోట్ల (25 శాతం) తాగేందుకు/వాడుకునేందుకు నీటి సౌకర్యం అందుబాటులో లేదు. మరొక 13 (ఎనిమిది శాతం) బడులలో తాగునీటి వసతి ఉన్నాగానీ అది సమృద్ధిగా లేదు.

చార్టు 5.3 :
రాష్ట్రంలోని పాఠశాలల్లో రక్షిత మంచినీటి సరఫరా లేమి

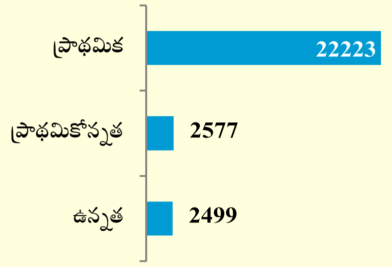

మూలం : కమీషనరు కార్యాలయ దస్త్రాలు

గ్రామీణ నీటి పారుదల - పారిశుధ్య శాఖ ఇచ్చిన నివేదికల ప్రకారం 5,371 పాఠశాలల్లో తాగునీటి వసతి కల్పించారనీ, మిగతా బడులలోనూ ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నాయనీ ప్రభుత్వం తెలిపింది (2014 జనవరి).

5.1.6 వంటగదులు

*మచ్చుకు తనిఖీ చేసిన **154** పాఠశాలలకుగాను* 101 (66 శాతం) బడులలో మధ్యాహ్న భోజనం కోసం వంటగదులు లేవు. ఫలితంగా చెట్లకింద, ఆరుబయటా వంటలు చేసుకోవలసి వస్తోంది.

5.1.7 ఆటస్థలాలు

చార్టు 5.4
రాష్ట్రంలోని బడులలో ఆటస్థలాలు లేక పోవటం

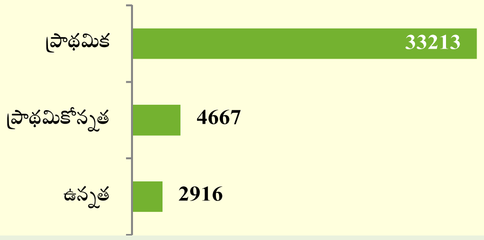

మూలం : కమీషనరు కార్యాలయ దస్త్రాలు

రాష్ట్రంలోని 53 శాతం పాఠశాలల్లో ఆటస్థలాలు లేవు. *నమూనా తనిఖీ చేసిన ఆరు జిల్లాలలోని* 53 శాతం (10,262) పాఠశాలలకు ఆటస్థలాలు లేవు. వాటి వివరాలు ***అనుబంధం-5.3***లో ఇవ్వడమైంది.

*మచ్చుకు తనిఖీ చేసిన **154** పాఠశాలల్లో* 70 (45 శాతం) బడులకు ఆటస్థలాల వసతి కల్పించలేదు.

5.1.8 పాఠశాల భవనాల భద్రత

రాష్ట్రంలోని 73 శాతం పాఠశాలల్లో భవనాల భద్రతకు అవసరమైన ప్రహరీ గోడలు నిర్మించలేదు. *నమూనా తనిఖీ చేసిన ఆరు జిల్లాలలో* 71 శాతం (13,742) బడులకు ప్రహరీ గోడలు లేవు. వీటి వివరాలు ***అనుబంధం-5.3***లో ఉన్నాయి.

*మచ్చుకు తనిఖీ చేసిన **154** పాఠశాలల్లో* 83 బడులకు (54 శాతం) ప్రహరీ గోడలు ఏర్పడలేదు. మరో ఏడు బడులకు ప్రహరీ గోడలను పాక్షికంగానే నిర్మించారు.

చార్టు 5.5
రాష్ట్రంలో ప్రహరీగోడలు లేని పాఠశాలలు

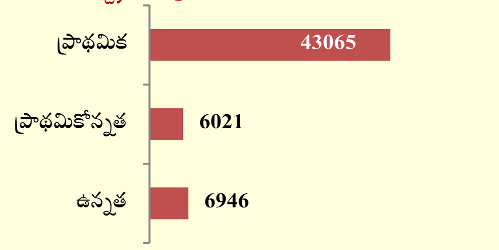

మూలం : కమీషనరు కార్యాలయ దస్త్రాలు

ప్రహరీగోడల నిర్మాణానికి సంబంధించిన ప్రతిపాదనలను కేంద్రం అమోదించకపోవటమే ఇందుకు కారణమని బదులిస్తూ, 2014-15 లో మరోమారు అభ్యర్థనలు పంపుతామని ప్రభుత్వం తెలిపింది.

5.1.9 గ్రంథాలయ వసతులు

రాష్ట్రంలోని 76,735 పాఠశాలలకుగాను 4,954 (ఆరు శాతం) బడులకు గ్రంథాలయ సౌకర్యం లేదు. అలాగే 2,359 (మూడు శాతం) పాఠశాలల్లోని గ్రంథాలయాలలో పుస్తకాలు లేవు. *నమూనా తనిఖీ జిల్లాలలో* 19,357 పాఠశాలలు ఉండగా, 1,512 (ఎనిమిది శాతం) బడులకు గ్రంథాలయ వసతులు లేవు. మరో 717 (నాలుగు శాతం) పాఠశాలల్లో గ్రంథాలయాలు ఉన్నా అక్కడ పుస్తకాలు లేవు. వాటి వివరాలు ***అనుబంధం-5.4***లో ఉన్నాయి. *మచ్చుకు తనిఖీ చేసిన **154** పాఠశాలలకుగాను* 36 (23 శాతం) పాఠశాలల్లో గ్రంథాలయాలు లేవు.

ప్రతి పాఠశాలలోని గ్రంథాలయాల పరిస్థితిని గమనించవలసిందిగా మండల విద్యాధికారులను, క్షేత్ర స్థాయి సిబ్బందినీ కోరనున్నట్లు ప్రభుత్వం బదులిచ్చింది (2014 జనవరి). అంతేకాకుండా, రాష్ట్రంలో అన్ని పాఠశాలలకూ క్రియాశీల గ్రంథాలయాలు అమిరేలాగున గదుల నిర్మాణానికీ, మౌలిక వసతుల కల్పనకూ తగిన ప్రతిపాదనలు చేసి కేంద్రానికి పంపుతామని కూడా ప్రభుత్వం తెలిపింది.

5.1.10 సారాంశం

రాష్ట్రంలోని 96 శాతం పాఠశాలలు తమ సొంత భవనాలలోనే పనిచేస్తున్నాయి. కానీ అనేక పాఠశాలల్లో తగినన్ని తరగతి గదులు, అడ్డంకులు లేని విధంగా దోవలు, బాలబాలికలకు వేరువేరుగా మరుగుదొడ్లు, సురక్షితమైన మంచినీరు, మొదలైన మౌలిక వసతులు కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్దేశించిన స్థాయిలోగానీ, ఆర్‌టీఈ చట్టం 2009 సూచించిన మేరకుగానీ లేవు.

గృహ నిర్మాణ శాఖ

5.2 ఇందిరా ఆవాస్ యోజన (ఐఏవై) అమలు

5.2.1 పరిచయం

'ఇందిరా ఆవాస్ యోజన (ఐఏవై)' పథకాన్ని భారత ప్రభుత్వం 1996లో ప్రవేశపెట్టింది. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని షెడ్యూలు కులాలు/షెడ్యూలు తెగలు, వెట్టి చాకిరీ నుండి విముక్తి పొందినవారు, అల్ప సంఖ్యాక వర్గాలు, షెడ్యూలు కులాలు/తెగలకు చెందని ఇతర గ్రామీణ కుటుంబాలకు చెందిన వారిలో దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్నవారి (బీపీఎల్) ఇళ్ళ నిర్మాణం/ఉన్నతీకరణలో సహాయంచేసే ఉద్దేశంతో ఈ పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. విధి నిర్వహణలో ప్రాణాలు కోల్పోయిన రక్షణ సిబ్బంది/పారామిలటరీ బలగాల సిబ్బంది భార్యలు, దగ్గరి బంధువులు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నివసిస్తుంటే వారి ఆదాయంతో సంబంధం లేకుండానూ, మాజీ సైనిక సిబ్బంది, పదవీ విరమణపొందిన పారామిలటరీ బలగాల సిబ్బందికి కూడా ఈ పథకం వర్తిస్తుంది.

5.2.2 ఆడిట్ విధివిధానాలు

2008-13 మధ్యగల ఐదేళ్ళ కాలంలో ఐఏవై అమలును 2013 జూన్ - సెప్టెంబరు మధ్య నిర్వహించిన ఆడిట్‌లో పరిశీలించడమైంది. ఆడిట్ పరిశీలనలో భాగంగా బలహీన వర్గాల గృహ నిర్మాణ పథకం కమీషనరు కార్యాలయం, ఈ పథకాన్ని అమలు చేస్తున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర గృహ నిర్మాణ సంస్థ (ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్), తెలంగాణ ప్రాంతంలోని[19] రెండు జిల్లాల్లో (కరీంనగర్, ఖమ్మం) ప్రాజెక్టు డైరెక్టర్ల రికార్డులను పరిశీలించడం జరిగింది. ఆడిట్ పరిశీలనలో భాగంగా, ఈ జిల్లాల్లోని సంబంధిత ప్రాజెక్టు డైరెక్టర్ల రికార్డులను పరిశీలించడంతో పాటు, ఐఏవై నిధులతో నిర్మించినట్లు చెబుతున్న ఇళ్ళను ప్రత్యక్షంగా తనిఖీ చేయడం, ఇంకా ఈ పథకం కింద లబ్ధిపొందిన 660 మందిని సర్వేచేయటం కూడా జరిగింది. ఆడిట్ కనుగొన్న అంశాలను గృహ నిర్మాణ శాఖ కార్యదర్శి, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర గృహ నిర్మాణ సంస్థ మేనేజింగ్ డైరెక్టరు, గృహ నిర్మాణ శాఖకు చెందిన ఇతర సిబ్బందితో 2013 డిసెంబరులో జరిగిన సమీక్షానంతర సమావేశంలో చర్చించడమైంది. ప్రభుత్వ సమాధానాలను ఈ నివేదికలో అవసరమైనచోట్ల పొందుపర్చడం జరిగింది.

5.2.3 నిధుల విడుదల - ఖర్చు

ఐఏవై పథకం కింద ఖర్చును కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు 75:25 నిష్పత్తిలో భరిస్తాయి. 2008-13 మధ్య కాలంలో కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు విడుదల చేసిన నిధులు, ఖర్చుల వివరాలను ఈ కింది పట్టికలో చూడవచ్చును.

పట్టిక 5.1

(₹ కోట్లలో)

సంవత్సరం	కేంద్ర ప్రభుత్వం విడుదల చేసిన నిధులు	రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తన వాటాగా విడుదల చేయాల్సిన నిధులు	రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వాస్తవంగా విడుదల చేసిన నిధులు	విడుదల చేసిన మొత్తం నిధులు	ఖర్చు
2008-09	693.47	231.16	125.00	818.47	899.38*
2009-10	990.85	330.28	388.53	1379.38	1307.96
2010-11	873.66	291.22	291.64	1165.30	1148.92
2011-12	892.37	297.46	281.83	1174.20	1113.01
2012-13	846.79**	313.05	174.13	1020.92	1132.53*
మొత్తం	4297.14	1463.17	1261.13	5558.27	5601.80

మూలం : ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ రికార్డులు

* *రాష్ట్రంలో ఐఏవై పథకాన్ని 'ఇందిరమ్మ' పథకంతో జతచేసారు. 2008-09, 2012-13 సంవత్సరాల్లో అధికంగా అయిన ఖర్చుకు 'ఇందిరమ్మ' పథకం కింద ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ వద్ద అందుబాటులో ఉన్న నిధులను వినియోగించారు*

** *హోమ్‌స్టెడ్ స్థలాలకు సంబంధించి 2010-11లో విడుదల చేసిన మొత్తాలకు వినియోగ ధృవపత్రం సమర్పించని కారణంగా, కేంద్ర ప్రభుత్వం, ₹939.16 కోట్ల కేటాయింపుల నుండి ₹92.37 కోట్లను తగ్గించి విడుదల చేసింది*

ఐఏవై పథకం నిధుల నిర్వహణపై ఆడిట్‌లో గమనించిన అంశాలను ఈ కింద పేర్కొనడమైంది :

- ఆడిట్ పరిశీలన జరిపిన 2008-13 మధ్యకాలంలో, ఐఏవై కింద కేంద్ర ప్రభుత్వం మంజూరు చేసిన కొత్త ఇళ్ళలో ఏ ఒక్క దాన్నీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్మించలేదు. దీనికి బదులుగా, రాష్ట్ర ప్రాయోజిత పథకమైన 'ఇందిరమ్మ' కింద అంతకుముందే నిర్మించిన ఇళ్లను ఐఏవై కింద నిర్మించినట్లు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సమర్పించే వినియోగధృవపత్రాల్లో (యూసీలలో) చూపారు. ఐఏవై పథకం, 'ఇందిరమ్మ' పథకంలో కలిసిపోయిందని ప్రభుత్వం తెలిపింది (2013 డిసెంబరు).

[19] ఆడిట్ చేపట్టిన కాలంలో, కోస్తా, రాయలసీమ ప్రాంతాల్లో అలజడుల కారణంగా ఈ ప్రాంతాల్లో పథకం అమలుపై ఆడిట్ సాధ్యంకాలేదు

- ఐఏవై పథకం ఆన్‌లైన్ డేటాను పరిశీలించగా, 2008-11 [20] మధ్యకాలంలో 7,60,769 ఇళ్ళను నిర్మించారు[21]. నిర్ణీత ప్రమాణాల ప్రకారం, లబ్ధిదారులకు ₹2,898.63 కోట్లు విడుదల చేయాలి. ఐతే, ఆన్‌లైన్‌లో ఉంచిన ఖర్చుల వివరాల ప్రకారం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ₹2,531.05 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు చేసింది. ఐఏవై కింద ఒక్కో యూనిట్‌కూ నిర్దేశించిన ఖర్చు ప్రకారం, కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎప్పటికప్పుడు చేస్తున్న కేటాయింపులకూ, ఐఏవైకి జతపర్చిన 'ఇందిరమ్మ' పథకం కింద ఒక్కో యూనిట్‌కూ తక్కువ ఖర్చుతో అంతకు ముందే ప్రారంభించిన/నిర్మాణం పూర్తయిన ఇళ్ళ పై చేసిన ఖర్చుకూ మధ్య వ్యత్యాసమే ఇందుకు కారణం. ఆఏడాదిలో పూర్తయిన ఇళ్ళకే దీన్ని వర్తింపజేస్తున్నామనీ, గతంలో పూర్తయిన ఇళ్ళకు వర్తింపచేయడంలేదనీ సమీక్షానంతర సమావేశంలో మేనేజింగ్ డైరెక్టరు తెలిపారు. ఐతే, డేటాబేస్‌ను ఆడిట్‌లో విశ్లేషించగా, 8,68,403 కేసుల్లో ('ఇందిరమ్మ' ఒకటి, రెండు, మూడు దశలకు చెందినవి), గత సంవత్సరాల్లో పూర్తయిన ఇళ్ళను కూడా ఐఏవై పథకంకు జతచేసినట్లు వెల్లడైంది.
- ఐఏవై పథకం అమలుకు సంబంధించి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం[22] ఆన్‌లైన్‌లో ఉంచిన ఖర్చుల వివరాలకు, ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ ఆడిట్‌కు సమర్పించిన వివరాలకు మధ్య వ్యత్యాసం ఉంది. కాబట్టి, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర గృహ నిర్మాణ సంస్థ ఇచ్చిన ఖర్చుల వివరాలను ఆడిట్‌లో ధృవీకరించడం వీలుకాలేదు. ఆన్‌లైన్‌లో ఉంచిన వివరాల్లోని అంకెల్లో కొంత వ్యత్యాసం ఉందనీ, ఈ వ్యత్యాసాలను తొలగించేందుకు చర్యలు తీసుకుంటున్నామనీ సమీక్షానంతర సమావేశంలో ప్రభుత్వం తెలిపింది.
- ఐఏవై పథకం కింద గ్రామీణ ప్రాంతంలోని 2,04,568 బీపీఎల్ కుటుంబాలకు హోమ్‌స్టెడ్ స్థలాలు (ఇంటి ఆవరణలోనే పంటభూమి ఉన్నవి) ఇచ్చేందుకు 2010-11లో ₹102.28 కోట్లను కేంద్ర ప్రభుత్వం తన వంతు సాయంగా రాష్ట్రంలోని 22 డీఆర్‌డీఏలకు విడుదల చేసింది. జిల్లాయంత్రాంగం ఈ పథకం కింద ఒక్క లబ్ధిదారునూ గుర్తించనందువల్ల, కేంద్ర ప్రభుత్వం విడుదల చేసిన మొత్తానికి వినియోగ ధృవపత్రాన్ని సమర్పించలేదు. హోమ్‌స్టెడ్ స్థలాలకు విడుదల చేసిన మొత్తాలకు యూసీ సమర్పించని కారణంగా, కేంద్ర ప్రభుత్వం, 2012-13 సంవత్సరానికి కేటాయించిన మొత్తం నుండి ₹92.37 కోట్లను తగ్గించి విడుదల చేసింది. ఇళ్ళ స్థలాలకు సంబంధించిన భూసేకరణను సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ చేస్తుంది కనుక నిధులను ఆ శాఖకు బదిలీ చేసామని ప్రభుత్వం తెలిపింది (2013 డిసెంబరు).
- కరీంనగర్ జిల్లాలో ఐఏవై నిధులకు సంబంధించిన క్యాష్‌బుక్, బ్యాంకు పాస్‌బుక్‌లను తనిఖీ చేయగా 2009-10 నుండి 2012-13 మధ్య కాలంలో రెండింటి బ్యాలన్స్‌ల రికన్సీలియేషన్ చేయలేదని వెల్లడైంది. రికన్సీలియేషన్ చేయనికారణంగా, క్యాష్‌బుక్, బ్యాంకు పాస్‌బుక్ ముగింపు నిల్వల మధ్య ₹23.38 కోట్ల వ్యత్యాసం 2010 మార్చి నుంచీ కనిపిస్తోంది. అవసరమైన రీకన్సీలియేషన్‌ను చేపడతామని ప్రభుత్వం తెలిపింది (2013 డిసెంబరు).

5.2.4 లబ్ధిదారుల గుర్తింపు

బీపీఎల్ జాబితాల ఆధారంగా, సీనియారిటీ ప్రకారం శాశ్వత నిరీక్షణ జాబితాను రూపొందించాలని ఐఏవై మార్గదర్శకాల్లో నిర్దేశించడమైంది. ఆమేరకు గ్రామపంచాయతీలు ఇళ్ళులేని కుటుంబాల జాబితాను తయారు చేయాలి. పదమూడు సామాజిక - ఆర్థిక అంశాల ఆధారంగా లెక్కించిన సంయుక్త స్కోరు ప్రాతిపదికతో నిర్ధారించిన ర్యాంకును ఖచ్చితంగా అనుసరించి గ్రామ పంచాయతీలు ఈ జాబితాను రూపొందించాలి.

---

[20] మంజూరైన ఇళ్ళు రెండేళ్ళలోపు పూర్తవ్వాలి కనుక, 2008-11 మధ్యకాలం వరకు మాత్రమే ఆడిట్ పరిశీలనలను పరిమితం చేయడమైంది

[21] 2008-09లో 1,92,056 ; 2009-10లో 3,32,779 ; 2010-11లో 2,35,934

[22] 2008-09 (ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ : ₹672.20 కోట్లు, ఆన్‌లైన్ : ₹530.60 కోట్లు - 1,92,056 ఇళ్ళు పూర్తైనవి); 2009-10 (₹1,164.72 కోట్లు, ₹952.59 కోట్లు - 3,32,779 ఇళ్ళు); 2010-11 (₹1,061.70 కోట్లు, ₹1,047.86 కోట్లు - 2,35,934 ఇళ్ళు)

మార్గదర్శకాల ప్రకారం, గ్రామసభలు ఈ నిరీక్షణ జాబితాను డీఆర్‌డీఏలకు పంపాలి. డీఆర్‌డీఏలు ఈ వివరాలను సంబంధిత కేంద్ర ప్రభుత్వ మంత్రిత్వ శాఖ వెబ్‌సైట్‌లో ఉంచాలి. ఐతే, రాష్ట్రంలో శాశ్వత నిరీక్షణ జాబితాలేదనీ, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ గృహ నిర్మాణ పథకం 'ఇందిరమ్మ' కింద ఎంపికైన లబ్ధిదారులను ఐఏవై కిందకూడా లబ్ధిదారులుగా చూపుతున్నారనీ ఆడిట్ పరిశీలనలో తెలిసింది. లబ్ధిదారుల జాబితాను రూపొందించనందువల్ల, ఇళ్ళను మంజూరు చేసేముందు లబ్ధిదారుల వివరాల పరిశీలన జరగటంలేదు.

రచ్చబండ[23] కార్యక్రమంలో వచ్చిన దరఖాస్తులను ఐఏవై పథకం కింద నిరీక్షణ జాబితాగా పరిగణించామనీ, ఐఏవై పథకం కింద లబ్ధిదారుల జాబితాను 2013-14 నుండి మాత్రమే వెబ్‌సైట్‌లో ప్రదర్శనకు ఉంచామనీ సమీక్షానంతర సమావేశంలో ప్రభుత్వం తెలిపింది.

5.2.5 ఇళ్ళ మంజూరు, కేటాయింపు

ఐఏవై మార్గదర్శకాల ప్రకారం, ఇళ్ళ కేటాయింపు కోసం దరఖాస్తుదారుల ప్రాధాన్యతా క్రమాన్ని గుర్తించాలి. మంజూరైన మొత్తం ఇళ్ళలో మూడు శాతాన్ని శారీరక, మానసిక వైకల్యం గలవారికి కేటాయించాలి. ఐతే, ఈ వర్గంలో వాస్తవంగా తక్కువ మందికి ప్రయోజనం కల్పించారు. ఆవివరాలు ఈ కింది చార్టులో చూడవచ్చు.

చార్టు 5.6

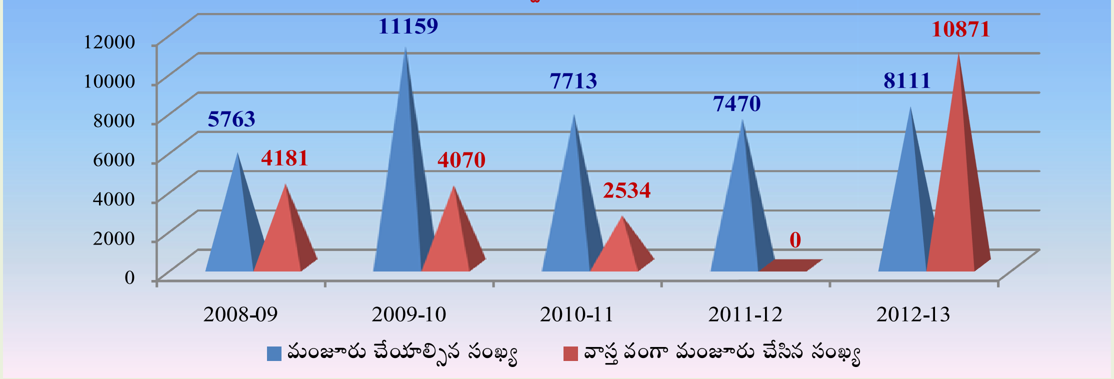

మూలం : ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ రికార్డులు

ఐఏవై పథకం కింద లబ్ధిదారుల కోసం ప్రత్యేక జాబితాలను నిర్వహించకపోవడమే ఈ వర్గాల్లో తక్కువమందికి లబ్ధి చేకూరడానికి ప్రధానకారణం. జిల్లావారీ కేటాయింపు ఆధారంగా శారీరక, మానసిక వైకల్యంగల వారిలో కొంతమందికి 'ఇందిరమ్మ', 'ఐఏవై' పథకాలకింద లబ్ధిని చేకూర్చామని ప్రభుత్వం తెలిపింది (2013 డిసెంబరు).

5.2.6 హౌసింగ్ డేటాబేస్‌లో లోపాలు

ఐఏవై పథకం కింద గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని వారికి మాత్రమే ఇళ్ళను మంజూరు చేయాలి. పథకాన్ని అమలు చేస్తున్న సంస్థ ఇళ్ళ మంజూరు చేసేముందు లబ్ధిదారుల వాస్తవికతను ధృవీకరించుకోవాలి. ఇళ్ళ మంజూరుకు సంబంధించిన డేటాబేస్‌ను తనిఖీ చేయగా ఈ కింది విషయాలు వెల్లడయ్యాయి :

- ఖమ్మం, కర్నూలు, కరీంనగర్ జిల్లాల్లో ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ పింక్ రేషన్ కార్డులున్న[24] 19 మందికి ఇళ్ళను మంజూరు చేసి, ₹4.64 లక్షలు చెల్లించింది.
- ఐఏవై పథకం కింద ఇంటిని కేటాయించేందుకు ప్రాథమికంగా ఉండాల్సిన డాక్యుమెంటు 'తెల్ల రేషన్ కార్డు' కాగా, ఐఏవై హౌసింగ్ డేటాబేస్‌లో సరైన రేషన్ కార్డు నంబరు లేని రికార్డులు 3.48 లక్షలు ఉన్నాయి. ఈ రికార్డులకు సంబంధించిన లబ్ధిదారులకు రాష్ట్రం మొత్తం మీద చెల్లించిన మొత్తం ₹1,117.73 కోట్లు (కరీంనగర్ : ₹45.60 కోట్లు, ఖమ్మం : ₹201.42 కోట్లు).

---

[23] ప్రజాసమస్యల పరిష్కారానికి, పరిపాలనను ప్రజల ముంగిటకు తీసుకెళ్ళడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపట్టిన కార్యక్రమం

[24] పింక్ రేషన్ కార్డు ఉంటే ఆ లబ్ధిదారు దారిద్ర్యరేఖకు ఎగువన ఉన్న (ఏపీఎల్) వర్గానికి చెందినట్లు

- రేషన్ కార్డులు తనిఖీ చేయగా, ఐఏవై పథకానికి సంబంధించి, రాష్ట్రంలో 10,452 రేషన్ కార్డుల విషయంలో ఒకరి కంటే ఎక్కువ మంది లబ్ధిదారులు ఉన్నారని (కార్డులకు సంబంధించిన మొత్తం లబ్ధిదారుల సంఖ్య 31,209) గమనించడమైంది.
- రేషన్ కార్డుల విషయంలో పౌర సరఫరాల శాఖ డేటాబేస్‌ను ప్రామాణికంగా పరిగణించాలి. ఐతే, కరీంనగర్ జిల్లాలో 5,238 మంది లబ్ధిదారులు, ఖమ్మం జిల్లాలో 14,127 మంది లబ్ధిదారుల రేషన్ కార్డుల వివరాలు పౌర సరఫరాల శాఖ డేటాబేస్‌లో లేవు. రెండు జిల్లాల్లోని ఈ లబ్ధిదారులకు విడుదలచేసిన మొత్తం ₹66.66 కోట్లు (కరీంనగర్ : ₹18.80 కోట్లు, ఖమ్మం: ₹47.86 కోట్లు).

ఎంపిక చేసుకున్న జిల్లాల్లో ఇళ్ళ మంజూరీలను ఆడిట్‌లో పరిశీలించగా ఈ కింది అంశాలు వెల్లడయ్యాయి :

- ఈ పథకం కింద లబ్ధిపొందిన వారిలో 967 మంది పేర్లు రెండు మూడుసార్లు పునరావృతమయ్యాయి. ఈ లబ్ధిదారులకు చెల్లించిన మొత్తం ₹2.58[25] కోట్లు.
- కరీంనగర్ జిల్లాలో, గ్రామసభల్లో/సర్వేలో 395 రేషన్ కార్డులు చెల్లవని ప్రకటించారు. ఈ కార్డులు చెల్లవని ప్రకటించడానికి ముందే, వాటి ఆధారంగా లబ్ధిదారులకు ₹1.15 కోట్లు చెల్లించారు. అప్పటికే చెల్లించిన మొత్తాలను రికవరీ చేయడానికి ప్రాజెక్టు డైరెక్టరు ఎలాంటి చర్యనూ చేపట్టలేదు.
- ఇళ్ళ నిర్మాణం పురోగతికి సంబంధించి ఆన్‌లైన్‌లో ఉంచిన వివరాలను పరిశీలించగా, పట్టణ ప్రాంతాల్లోని 164 మంది లబ్ధిదారులను ఐఏవై పథకం కిందకు తెచ్చారు. అనర్హులైన ఇలాంటి లబ్ధిదారులకు మంజూరు చేసిన మొత్తం ₹0.41 కోటి.
- ఇళ్ళను నిర్మించకపోయినా, ఖమ్మం జిల్లాలో 222 మంది లబ్ధిదారులకు ₹44.57 లక్షలు చెల్లించారు.

కొన్ని జిల్లాల్లో ఈ పథకం కింద కొందరు అనర్హులు లబ్ధిపొందారని అంగీకరిస్తూ, ఇటువంటి కేసులన్నింటినీ రెండు నెలల్లో గుర్తించి, వారికి చెల్లించిన మొత్తాలను రెవెన్యూ రికవరీ చట్టాన్ని ప్రయోగించి తిరిగి వసూలు చేస్తామని సమీక్షానంతర సమావేశంలో ప్రభుత్వం హామీ ఇచ్చింది (2013 డిసెంబరు).

5.2.7 లక్ష్యాలు, లక్ష్యసాధన

మార్గదర్శకాల ప్రకారం, ఐఏవై పథకం కింద ఇళ్ళ నిర్మాణం, మంజూరు తేదీ నుండి రెండేళ్ళలోపు పూర్తవ్వాలి. జనరల్ ఐఏవై పథకం కింద, 2008-13 మధ్యకాలంలో, 13,40,630 ఇళ్ళు మంజూరు కాగా, 2013 మార్చి నాటికి 12,11,784 ఇళ్ళు మాత్రమే పూర్తయ్యాయి; 1,02,437 ఇళ్ళ నిర్మాణాన్ని ఇంకా చేపట్టలేదు. మంజూరైన, పూర్తయిన ఇళ్ళ వివరాలు ఈ కింది పట్టికలో ఇవ్వడమైంది :

పట్టిక 5.2

సంవత్సరం	ఐఏవై ఇళ్ళ సంఖ్య		
	మంజూరైనవి	పూర్తయినవి	ఇంకా నిర్మాణం చేపట్టనివి
2008-09	192132	192039	93
2009-10	371982	332770	39212
2010-11	257104	235936	21168
2011-12	249013	207081	41932
2012-13	270399	243958	26441*
మొత్తం	1340630	1211784	128846

మూలం : ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ రికార్డులు

**26,409 ఇళ్లు 2013-14లో పూర్తయ్యాయి*

[25] కరీంనగర్ (102) : ₹0.28 కోటి; ఖమ్మం (865) : ₹2.30 కోట్లు

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర గృహ నిర్మాణ సంస్థ భారత ప్రభుత్వానికి పంపిన నివేదికల్లో యదార్థతలేని సందర్భాలు ఉన్నాయని ఆడిట్ పరిశీలనలో గమనించడమైంది. ఉదాహరణకు, 2008-13 మధ్య పూర్తయ్యాయని పేర్కొన్న ఇళ్ళ సంఖ్య, (ఆన్‌లైన్ డేటా ప్రకారం) వాస్తవ లక్ష్యసాధన కంటే కరీంనగర్ జిల్లాకు సంబంధించి 4,164, ఖమ్మం జిల్లాకు సంబంధించి 27,339 ఈ నివేదికలలో ఎక్కువగా ఉన్నాయి. అంతేకాక, అదనపు ఐఏవై పథకం కింద ఖమ్మం జిల్లాకు 2008-09 సంవత్సరానికి మంజూరైన 50,724 ఇళ్ళకుగానూ, 39,135 ఇళ్ళు, అదేవిధంగా ఐఏవై ఉద్దీపన ప్యాకేజీ ల కార్యక్రమానికి సంబంధించి ఆదిమతెగల సమూహం (పీటీజీ) కింద మంజూరైన 3,731 ఇళ్ళకుగానూ 3,109 ఇళ్ళు మాత్రమే 2013 సెప్టెంబరు[26] నాటికి పూర్తయ్యాయి. కానీ, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర గృహ నిర్మాణ సంస్థ ఈ ఇళ్ళన్నీ పూర్తయ్యాయని భారత ప్రభుత్వానికి 2012 నవంబరులో నివేదిక పంపింది.

అన్ని ఇళ్ళూ, అన్ని విధాలా పూర్తయ్యాయనీ ఇదే విషయాన్ని భారత ప్రభుత్వానికి తెలిపామనీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సమాధానమిచ్చింది (2013 డిసెంబరు). ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర గృహ నిర్మాణ సంస్థ భారత ప్రభుత్వానికి పంపిన నివేదికల్లోని వివరాలకూ, ఆన్‌లైన్ డేటాలో ఉంచిన వాస్తవ లక్ష్య సాధనకూ మధ్య వ్యత్యాసాలకు డేటా మైగ్రేషన్ సమయంలో జరిగిన పొరపాట్లు కారణమని తెలిపారు.

5.2.8 పర్యవేక్షణ, మూల్యాంకనం

కేంద్ర ప్రణాళికా పథకాల పర్యవేక్షణ వ్యవస్థ (సీపీఎస్ఎమ్ఎస్) అనేది ప్రణాళికా సంఘం పర్యవేక్షణా యంత్రాంగం. పథకాలను అమలు చేసే వివిధ సంస్థలకు భారత ప్రభుత్వం మంజూరు చేసిన నిధుల లభ్యత, వినియోగాన్ని పర్యవేక్షించడానికి కంట్రోలర్ జనరల్ ఆఫ్ అకౌంట్స్ (సీజీఏ) ఈ పర్యవేక్షణ వ్యవస్థను అమలు చేస్తున్నారు. పథకాల అమలుకు వాస్తవంగా అవసరమైన ఆర్థిక వనరులను అంచనావేయడానికి ఈ పర్యవేక్షణ వీలు కల్పిస్తుంది. రాష్ట్రాల్లో పథకాలను అమలుచేసే సంస్థలన్నీ చివరి అంచెవరకు, అంటే ఉప జిల్లా స్థాయి వరకు బ్యాంకు ఖాతాల పూర్తి వివరాలతో ఈ వ్యవస్థ కింద సీపీఎస్ఎమ్ఎస్‌తో నమోదు చేసుకోవాలని 2011 ఆగస్టులో భారత ప్రభుత్వ ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ ఆదేశాలు జారీ చేసింది.

జిల్లా గ్రామీణాభివృద్ధి సంస్థ కార్యాలయాలన్నీ (డీఆర్‌డీఏ - మొదటి అంచె) 2013 డిసెంబరు నాటికి సీపీఎస్ఎమ్ఎస్‌తో నమోదు చేసుకున్నప్పటికీ, ఉప జిల్లా స్థాయిలో గృహ నిర్మాణ సంస్థ జిల్లా పీడీలు (రెండవ అంచె), ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర గృహ నిర్మాణ సంస్థ మేనేజింగ్ డైరెక్టరు (మూడవ అంచె) నమోదు చేసుకోలేదు. ఫలితంగా, డీఆర్‌డీఏలవద్ద ఉన్న నిధులు 'శూన్యం'గా చూపడంతోపాటు, రెండవ, మూడవ అంచె కార్యాలయాల వద్ద నిల్వల వివరాలు సీపీఎస్ఎమ్ఎస్‌లో అందుబాటులో ఉండటంలేదు. ఆవిధంగా, కేంద్రీయ పర్యవేక్షణ, మూల్యాంకన యంత్రాంగం ఆశించిన విధంగా అమలుకావడంలేదు. డీఆర్‌డీఏలకు సంబంధించిన వివరాలను మాత్రమే కేంద్రం అడిగిందనీ, సీపీఎస్ఎమ్ఎస్ దగ్గర తాజా సమాచారం ఉండేవిధంగా సంబంధిత వివరాలు పంపామనీ ప్రభుత్వం తెలిపింది (2013 డిసెంబరు).

ఐతే, రెండవ అంచె (సంబంధిత జిల్లాకు చెందిన ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్), మూడవ అంచె (రాష్ట్ర స్థాయిలో ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర గృహ నిర్మాణ సంస్థ) సమాచారం, సీపీఎస్ఎమ్ఎస్‌లో ఇంకా నమోదు చేయలేదు కాబట్టి, పథకం అమలుకు వాస్తవంగా అవసరమైన ఆర్థిక వనరులను అంచనావేయాలనే లక్ష్యం నెరవేరలేదు.

5.2.9 ప్రత్యక్ష తనిఖీ/లబ్ధిదారుల సర్వే

ఐఏవై మార్గదర్శకాల ప్రకారం, కేంద్ర ప్రభుత్వ శాఖలు/మంత్రిత్వ శాఖలు అమలు చేస్తున్న వివిధ కార్యక్రమాలు/ పథకాలలో ఐఏవై పథకంతో అనుసంధానం చేయడానికి అవకాశం ఉన్న వాటిని గుర్తించి, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్న (బీపీఎల్) కుటుంబాల కోసం ఉద్దేశించిన పథకాల ప్రయోజనాలు ఐఏవై పథకం లబ్ధిదారులకు కూడా అందేలా చేయడానికి డిఆర్‌డీఏలు కృషి చేయాలి.

---

[26] 2013 మార్చి నాటి స్థితిని ఆడిట్‌కు తెలియచేయలేదు

మచ్చుకు తనిఖీ చేసిన జిల్లాల్లో, 2013 ఆగస్టు - సెప్టెంబరు మధ్యకాలంలో 660 ఇళ్ళవద్ద ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ సిబ్బందితో కలసి లబ్ధిదారుల సర్వే/ప్రత్యక్ష తనిఖీని ఆడిట్ నిర్వహించింది. ఈ సర్వే/తనిఖీలో కనుగొన్న అంశాలను ఈ కింద పేర్కొనడమైంది :

- ఐఏవై మార్గదర్శకాల ప్రకారం, ఈ పథకం నిధులతో నిర్మించిన/ఉన్నతీకరించిన ప్రతి ఇంటికీ పారిశుధ్య సౌకర్యం ఉన్న మరుగుదొడ్డి, పొగరాని పొయ్యిలను నిర్మించాలి. ఐతే, 660 ఇళ్ళను ప్రత్యక్ష తనిఖీ చేయగా, 443 (67 శాతం) ఇళ్ళలో (కరీంనగర్ : 295, ఖమ్మం : 148) పొగరానిపొయ్యిలు లేవనీ, 344 (52 శాతం) ఇళ్ళకు (కరీంనగర్ : 157, ఖమ్మం : 187) పారిశుధ్య సౌకర్యం లేదనీ వెల్లడైంది;
- 139 (21 శాతం) ఇళ్ళ నిర్మాణం నిర్దిష్ట నమూనా ప్రకారం లేదు;
- 457 (69 శాతం) ఇళ్ళకు మురుగునీటి పారుదల సదుపాయంలేదు;
- 78 (12 శాతం) ఇళ్ళకు విద్యుత్ సరఫరాలేదు; 129 (20 శాతం) ఇళ్ళలో విద్యుత్ మీటర్లను ఏర్పాటు చేయలేదు; 582 మంది లబ్ధిదారుల ఇళ్ళకు విద్యుత్ కనెక్షన్ ఉండగా, అందులో 324 (56 శాతం) మందికి రాజీవ్ గాంధీ గ్రామీణ విద్యుత్ యోజన వంటి ప్రభుత్వ పథకాల మద్దతు అందడంలేదు;
- 114 (17 శాతం) మంది లబ్ధిదారులకు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర గృహ నిర్మాణ సంస్థ విపత్తుల నివారణ సాంకేతికతకు సంబంధించిన సమాచారం/సహాయం అందజేయలేదు;
- ఐఏవై ఇళ్ళ కోసం, పలుమార్లు సంబంధిత కార్యాలయాల చుట్టూ తిరగడం, మళ్ళీ-మళ్ళీ దరఖాస్తులను ఇవ్వాల్సిరావడం, నిధుల విడుదలలో జాప్యంవంటి ఇబ్బందులను ఎదుర్కొన్నవారు 75 (11 శాతం) మంది ఉన్నారు;
- వడ్డీరేటులో వ్యత్యాసం (డీఆర్ఐ)తో ఇచ్చే రుణాలు (వార్షిక వడ్డీరేటు నాలుగు శాతం)/రుణం, సబ్సిడీలు రెంటితో కూడిన గ్రాంటుల గురించి 511 (77 శాతం) మంది లబ్ధిదారులకు అవగాహనలేదు;
- మొత్తం 660 ఇళ్ళలో, ఏఒక్క ఇంటికీ 'ఐఏవై లోగో'ను అమర్చలేదు.

లబ్ధిదారులకు దీపం పథకం కింద గ్యాసు కనెక్షన్లను అందించినందువల్ల పొగరాని పొయ్యిలను ఏర్పాటు చేయలేదని ప్రభుత్వం సమాధానమిచ్చింది (2013 డిసెంబరు). ఐతే, వీరిలో దీపం పథకం కింద ఎంతమంది లబ్ధిపొందారనే వివరాలను ప్రభుత్వం చెప్పలేదు. వ్యకిగత మరుగుదొడ్ల నిర్మాణం కోసం 'సంపూర్ణ పారిశుధ్య ప్రచారం' పథకం కింద లబ్ధిదారులందరికీ ₹2,750 చొప్పున అందించామని ప్రభుత్వం తెలిపింది. మరుగుదొడ్ల నిర్మాణం పూర్తయిన తర్వాత ఈ మొత్తాన్ని విడుదల చేస్తున్నామనీ, ఈ మొత్తాన్ని ₹11,000కు పెంచడం జరిగిందని కూడా ప్రభుత్వం తెలిపింది. అంతేకాక, నీటి సరఫరా, విద్యుత్ వంటి మౌలిక సదుపాయాలను ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర గృహ నిర్మాణ సంస్థ తన బడ్జెట్ నుండి కల్పిస్తోందని ప్రభుత్వం తెలిపింది.

5.2.10 సారాంశం

ఐఏవై పథకాన్ని 'ఇందిరమ్మ' అనే రాష్ట్ర పథకంతో కలగలిపిన కారణంగా, ఐఏవై నిధులతో నిర్మించిన ఇళ్ళలో, ఏ ఒక్క ఇంటిపైనా 'ఐఏవై లోగో'ను ప్రదర్శించలేదు. మచ్చుకు తనిఖీ చేసిన రెండు జిల్లాల్లోని లబ్ధిదారులకు ఐఏవై పథకం గురించి అవగాహనలేదు. ఐఏవై పథకం కోసం భారత ప్రభుత్వం ఇచ్చిన నిధులతో నిర్మించిన ఇళ్ళ సంఖ్య, ఆ నిధుల వినియోగానికి సంబంధించిన సమాచారం అసంపూర్ణంగా ఉంది. లబ్ధిదారులను ఎంపిక చేసేందుకు శాశ్వత నిరీక్షణ జాబితాను మార్గదర్శకాల ప్రకారం రూపొందించలేదు. పౌర సరఫరాల శాఖ డేటాబేస్‌కూ, గృహ నిర్మాణ శాఖ డేటాబేస్‌కూ మధ్య వ్యత్యాసాలున్నాయి; లబ్ధిదారుల వివరాలలోని వాస్తవికతను తెలుసుకునే (వాలిడేషన్) ప్రక్రియలో లోపాలున్నాయి.

పథకం అమలుకు సంబంధించి ఆడిట్ ప్రస్తావించిన అంశాలు, లోటుపాట్లమీద దృష్టిసారించి ఇటువంటివి ఇకమీదట జరగకుండా చూస్తామని ప్రభుత్వం హామీ ఇచ్చింది.

5.3 వరద బాధితులకు ఇళ్ళ నిర్మాణంలో జాప్యం

వరద బాధిత కుటుంబాలకు ఉపశమనం కోసం మంజూరుచేసిన ఇళ్ళ నిర్మాణం మొత్తం పూర్తిచేయలేదు, నిర్మించిన ఇళ్ళకు సైతం మౌలిక సదుపాయాలు కల్పించనందున వాటిని లబ్ధిదారులు స్వాధీనపరుచుకోలేదు. అందువల్ల వరదలు వచ్చి నాలుగు సంవత్సరాలు పైబడినా లబ్ధిదారులకు శాశ్వత ఆశ్రయం లభించలేదు

గుంటూరు, కృష్ణా, కర్నూలు, నల్గొండ, మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాల్లో 2009 సెప్టెంబరు - అక్టోబరు నెలల్లో వచ్చిన వరదలవల్ల ఇళ్ళు కోల్పోయినవారికి ఉపశమనం కలిగించే ఉద్దేశంతో ప్రభుత్వం ప్రత్యేక ప్యాకేజీ రూపంలో 1,00,000 ఇళ్ళ[27] నిర్మాణానికి అనుమతించింది. రాష్ట్రంలో ఇళ్ళ నిర్మాణాలు చేపట్టే నోడల్ ఏజన్సీ, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర గృహ నిర్మాణ సంస్థ (ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్)కు వీటి నిర్మాణ బాధ్యతను అప్పగించారు. ఈ ప్యాకేజీలో మంజూరు చేసిన ఒక్కొక్క ఇంటి నిర్మాణ ఖర్చు ₹68,450[28] కాగా, నిర్మాణం ఆరు నెలల్లోపు పూర్తి చేయాలి.

కేంద్ర సహాయం రూపంలో భారత ప్రభుత్వం ఐఏవై[29] పథకం (ప్రకృతి వైపరీత్యాలు) కింద 5,485 ఇళ్ళ నిర్మాణానికి మాత్రమే (డీఆర్‌డీఏల ద్వారా)[30] ₹14.40 కోట్లు (₹35,000 యూనిట్ ధరలో మూడింట రెండు వంతుల భారత ప్రభుత్వ వాటా)ను ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ కు అందచేసింది. ఇక రాష్ట్ర వాటా విషయానికొస్తే, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇతర పథకాలలో ఇళ్ళ నిర్మాణం కోసం అందుబాటులో ఉన్న నిధులను ఉపయోగించమని ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్‌ను కోరింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముఖ్యమంత్రి సహాయ నిధి నుండి ఈ పని నిమిత్తం ₹50 కోట్లను స్థల సేకరణ కోసం విడుదల చేసింది (2010 ఫిబ్రవరి).

ప్రభుత్వం మంజూరు చేసిన ఒక లక్ష ఇళ్ళకుగాను నాలుగు వరద ప్రభావిత జిల్లాల్లో 50,756 ఇళ్ళను మాత్రమే కలెక్టర్లు మంజూరు చేసినట్లు రికార్డుల తనిఖీలో (2013 జనవరి, 2013 సెప్టెంబరు/అక్టోబరు) ఆడిట్ గమనించింది. వీటిలో ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ తుదకు 31,991 ఇళ్ళ నిర్మాణం మాత్రం చేపట్టింది (ఎక్కడ ఉన్నవి అక్కడే: 13,819; వేరొక ప్రదేశంలో: 18,172). అంతేకాక రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భూసేకరణ నిమిత్తం విడుదల చేసిన ₹50 కోట్లకు బదులుగా ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ పలు దఫాలలో ₹34.71 కోట్లను వరద ప్రభావిత జిల్లాలకు విడుదల చేసింది (2010 సెప్టెంబరు నుండి 2011 ఆగస్టు మధ్య). మిగిలిన మొత్తం ₹15.29 కోట్లను ఫిక్స్‌డ్ డిపాజిట్ల[31] రూపంలో బ్యాంకులలో జమచేసారు. మంజూరు చేసిన 31,991 ఇళ్ళలో 21,288 ఇళ్ళ నిర్మాణం మాత్రమే పూర్తయినట్లు కూడా ఆడిట్ గమనించింది; మరో 7,773 ఇళ్ళ నిర్మాణం మొదలు పెట్టలేదు, మిగిలిన 2,930 ఇళ్ళ నిర్మాణం వివిధ దశలలో ఉన్నది (2013 అక్టోబరు).

ఇళ్ళ నిర్మాణం కోసం అవసరమైన భూమిని కూడా పూర్తిగా సేకరించలేదని తనిఖీలో తెలిసింది (2013 అక్టోబరు). వరద బాధితుల ఇళ్ళ నిర్మాణం ఆరు నెలల్లో పూర్తి కావలసి ఉన్నా నిర్మాణానికి అవసరమైన 1,330.29 ఎకరాలలో 104.16 ఎకరాలు ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ ఇంకా సేకరించలేదు (2013 అక్టోబరు). జాప్యానికి ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ చెప్పిన కారణాలు ఈ కింది విధంగా ఉన్నాయి.

---

27 జిల్లా కలెక్టర్లు సమర్పించిన తాత్కాలిక అంచనాలను ఆధారం చేసుకొని

28 భారత ప్రభుత్వ సబ్సిడీ (ఐఏవై): ₹26,500; రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సబ్సిడీ (ఐఏవై): ₹8,500; ఇందిరమ్మ సబ్సిడీ: ₹13,200; రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఋణం: ₹17,500, మరుగుదొడ్డి (పంచాయతీ రాజ్ శాఖ): ₹2,750

29 ఇందిరా ఆవాస్ యోజన

30 జిల్లా గ్రామీణాభివృద్ధి సంస్థలు

31 2010 జూలై నుండి 2013 జనవరి వరకు వచ్చిన వడ్డీ ₹3.27 కోట్లను ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ ఆదాయంగా చూపించింది

పట్టిక 5.3

జిల్లా	స్థలం (ఎకరాలలో)			కారణాలు/ఆడిట్ కనుగొన్నది
	సేకరించ వలసినది	సేకరించినది	ఇంకా సేకరించ వలసినది	
గుంటూరు	6.30	4.30	2.00	వివాదాలు ఉండడంతో; ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ వేరొక స్థలాన్ని గుర్తించడానికి ప్రయత్నించలేదు
కృష్ణా	32.00	10.40	21.60	నిధులు లేకపోవడంతో పల్లపు ప్రాంతాలను మెరక చేయలేదు
కర్నూలు	914.90	863.34	51.56	వివాదాలు ఉండడం; నీటి పారుదల శాఖ రెవెన్యూ అధికారులకు భూమిని బదిలీ చేయకపోవడంవల్ల; ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ వేరొక స్థలాన్ని అన్వేషించలేదు
మహబూబ్‌నగర్	377.09	348.09	29.00	భూ వివాదం; నీటి పారుదల శాఖ భూమి బదలాయించక పోవడంవల్ల
మొత్తం	1330.29	1226.13	104.16	

మూలం: ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ ప్రాజెక్టు డైరెక్టర్ల రికార్డులు

వరదలు వచ్చి నాలుగు సంవత్సరాలు పూర్తయినప్పటికీ, భూ సేకరణ జరగకపోవడం వల్ల తొమ్మిది పునరావాస కాలనీలు[32] (ప్రతిపాదించిన మొత్తం 59) ఏర్పాటు కాలేదు. ఆవిధంగా, 2,879 లబ్ధిదారులకు[33] శాశ్వత నివాసం లభించలేదు (2013 అక్టోబరు).

కొన్ని ప్రాంతాలలో భూ సేకరణ ఆలస్యం వల్ల నిర్మాణ కార్యక్రమం మొదలుకాలేదని ప్రభుత్వం తన జవాబులో ఒప్పుకొంది (2013 డిసెంబరు). ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ దగ్గర ఉన్న మొత్తాలను జిల్లా కలెక్టర్ల నుండి అభ్యర్థనలు వచ్చిన వెంటనే విడుదల చేస్తామనికూడా ప్రభుత్వం తెలిపింది.

ఇళ్ళ మంజూరు, నిర్వాసితులకు ఊరట కలిగించే ఉద్దేశంతో చేపట్టినది కాబట్టి వెంటనే మొదలు పెట్టి అనుకున్న సమయంలో పూర్తిచేయాలి. అందువల్ల ఈ పనికోసం భూమిని గుర్తించడంలోనూ, గుర్తించిన భూమిని వెంటనే బదలాయించడంలోనూ ఇతర సంబంధిత శాఖలతో సమన్వయంతో వ్యవహరించడంలో ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకొని ఉండవలసింది. వినియోగించని నిధులలో (భూసేకరణ కోసం ఉద్దేశించినది) కొంత భాగాన్ని జిల్లా కలెక్టర్లతో చర్చించి అప్పటికే సేకరించిన భూమిని చదును చేయడానికి ఉపయోగించకుండా, వాటిని బ్యాంకు ఫిక్స్‌డ్ డిపాజిట్ల రూపంలో ఉంచడానికే ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ ప్రాధాన్యమిచ్చింది.

ఆడిట్ పరిశీలనలో ఇంకా ఈ కింది విషయాలు తెలిసాయిః

- కృష్ణా జిల్లాలో రెండు పునరావాస కాలనీల (మొత్తం లబ్ధిదారులుః 235) ఏర్పాటు కోసం 10.40 ఎకరాల స్థలం (ఆరు పునరావాస కాలనీల కోసం మొత్తం 32 ఎకరాలు సేకరించాలని ప్రతిపాదించారు) సేకరించినా (2010 జూలై), స్థలం పల్లంలో ఉండడం, తగినన్ని నిధులు లేక మెరక చేసే పనిని చేపట్టకపోవడం, వంతెన నిర్మాణ ప్రతిపాదన పరిశీలనలో ఉండడంతో చేసిన మొత్తం కసరత్తు వ్యర్థమైపోయింది. మరో నాలుగు పునరావాస కాలనీల విషయంలో ఇంకా స్థల నిర్ణయం కూడా జరగలేదు (మొత్తం లబ్ధిదారులుః 718).
- గుంటూరు జిల్లాలో 81 ఇళ్ళ నిర్మాణాన్ని ఆరు నెలల్లో పూర్తి చేయడం కోసం ఒక ప్రభుత్వేతర సంస్థకు అప్పగించారు (2012 జూన్). ఐతే 2013 అక్టోబరు నాటికి సంవత్సరం పూర్తయినా, ఏ ఒక్క ఇంటి నిర్మాణం పూర్తి కాలేదు. ఆ సంస్థకు నోటీసు ఇవ్వడంకాని, పని పూర్తి చేయమని తొందర పెట్టటం కానీ ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ చేయలేదు. ఇది ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ పర్యవేక్షణ లోపాన్ని సూచిస్తుంది.

పునరావాసంలో భాగంగా చేపట్టిన 18,172 ఇళ్ళలో 11,517 ఇళ్ళ నిర్మాణం పూర్తయినట్లు, 6,512 ఇళ్ళలోకి లబ్ధిదారులు వెళ్లినట్లు ప్రభుత్వం తన జవాబులో తెలిపింది (2013 డిసెంబరు).

[32] గుంటూరు (2), కృష్ణా (4), కర్నూలు (2), మహబూబ్‌నగర్ (1)

[33] గుంటూరు (57), కృష్ణా (718), కర్నూలు (1965), మహబూబ్‌నగర్ (139)

కర్నూలు జిల్లా, జి.సింగారంలోని ఒక లేఔట్ కాలనీని శాఖాధికారులతో కలిసి ఆడిట్ ప్రత్యక్ష తనిఖీ చేయగా (2013 అక్టోబరు) ఇక్కడ మంజూరు చేసిన 1,003 ఇళ్ళలో, 692 ఇళ్ళ నిర్మాణం పూర్తయిందనీ, 311 ఇళ్ళ నిర్మాణం అసలు మొదలుపెట్టలేదనీ తెలిసింది. నిర్మాణం పూర్తయిన వాటిలో 60 ఇళ్ళలోకి (తొమ్మిది శాతం) మాత్రమే లబ్ధిదారులు వెళ్లగా, మిగిలిన ఇళ్ళకు అంతర్గత రోడ్లు, నీరు, విద్యుత్తు మొదలైనవి కల్పించక పోవడంతో లబ్ధిదారులు స్వాధీనపరచుకోలేదు. అంతర్గత రోడ్ల విషయమై వివరించి నిధుల విడుదల కోసం జిల్లా కలెక్టరు 2012 నవంబరులోనే ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ మేనేజింగ్ డైరెక్టరుకు విజ్ఞప్తి చేసినా 2013 డిసెంబరు నాటికి కూడా కావలసిన నిధులు మాత్రం సమకూర్చలేదు.

ఏపీఎస్‌హెచ్‌సీఎల్ దగ్గర ఇందుకు అవసరమైన నిధులు లేకపోవడంతో మౌలిక సదుపాయాలు కల్పించలేక పోయినట్లు, అందువల్ల ఈ బాధ్యతను స్థానిక సంస్థలకు అప్పగించినట్లు ప్రభుత్వం (2013 డిసెంబరు) తెలిపింది.

పాఠశాల విద్యా శాఖ

5.4 పరీక్ష రుసుముల జమాలెక్కలు

వివిధ ప్రవేశ పరీక్షల కోసం వసూలు చేసిన రుసుములను వెంటనే జమ చేయకుండా నియమాలను అతిక్రమించి ఖర్చు చేశారు. పరీక్ష రుసుముల రూపేణా వచ్చిన ₹2.45 కోట్ల మొత్తాన్ని శాఖాపరమైన అవసరాలకు వాడుకోవడం నియమ విరుద్ధం. ఖర్చు చేయక మిగిలిన ₹53.62 కోట్లను కూడా పాఠశాల విద్యా శాఖ కమీషనరు మరియు డైరెక్టరు ప్రభుత్వ పద్దులకు ఆవల ఉంచారు

ప్రభుత్వం (పాఠశాల విద్యా శాఖ) వివిధ ఉద్యోగ నియామక పరీక్షలు[34], కోర్సులలో ప్రవేశాలకు ఉమ్మడి ప్రవేశ పరీక్ష (సీఈటీ - సెట్) లను నిర్వహిస్తుంది. ఇలాంటి పరీక్షల నిర్వహణ కోసం ప్రతి పరీక్షకూ విడివిడిగా కన్వీనర్లను నియమిస్తారు. సంబంధిత కన్వీనర్ల ద్వారా ఆయా పరీక్షల నిర్వహణకు పాఠశాల విద్యా శాఖ కమీషనరు మరియు సంచాలకులు (కమీషనరు) బాధ్యత వహిస్తారు. ఆ పరీక్షలకు సంబంధించిన రాబడులు, ఖర్చులకు జమాలెక్కలను నిర్వహించే బాధ్యత సంబంధిత కన్వీనర్లపై ఉంది.

పరీక్ష ఫీజుల రూపేణా వచ్చిన ఆదాయం, వాటి నుంచి చేసిన ఖర్చుల జమాలెక్కల విషయంలో నియమ నిబంధనలు, ప్రభుత్వ ఆదేశాలను ఏమేరకు పాటించారో తెలుసుకునేందుకు, 2008-09 నుండి 2012-13 (2013 మే/జూన్) మధ్యకాలంలో నిర్వహించిన పరీక్షలకు సంబంధించి కమీషనరు రికార్డులను 2013 ఆగస్టులో పరిశీలించడమైంది. ఆడిట్‌లో కనుగొన్న విషయాలను ఈ కింద పేర్కొనడమైంది :

5.4.1 ప్రభుత్వ రాబడులను నిబంధనలకు విరుద్ధంగా తమవద్దనే ఉంచుకోవడం, వాటిని వినియోగించుకోవడం

ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు అధికారిక హోదాలో తీసుకున్న మొత్తం సొమ్మును అనవసర జాప్యమేదీ లేకుండా ట్రెజరీలో జమచేయాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ ట్రెజరీ కోడ్ మొదటి సంపుటిలోని నియమం 7(1) నిర్దేశిస్తోంది.

- పైన పేర్కొన్న నిబంధనల ప్రకారం, దరఖాస్తుల అమ్మకం, పరీక్ష ఫీజుల ద్వారా వచ్చిన రాబడులను ప్రభుత్వ ఖాతాకు జమ చేయాలి. పరీక్షల నిర్వహణ వ్యయం కోసం నిధులను విడిగా మంజూరు చెయ్యాలి. కానీ, ఈ నిబంధనలకు విరుద్ధంగా, రాబడులను ఏపీటెట్ నిర్వహణకు వినియోగించుకునేందుకు కమీషనరుకు

[34] ఉపాధ్యాయుల నియామకాల కోసం జిల్లా ఎంపిక సంఘం (డీఎస్‌సీ) ; ఉపాధ్యాయుల నియామకం (ప్రైవేటు పాఠశాలలకు కూడా) అర్హతకు సంబంధించి ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉపాధ్యాయుల అర్హత పరీక్ష (ఏపీటెట్)

వీలు కల్పిస్తూ ప్రభుత్వం ఆదేశాలు జారీ చేసింది[35]. ఈ ఖర్చుల అనంతరం కమీషనరు వద్ద మిగిలిన నిధుల వినియోగం గురించి ప్రభుత్వం నుండి ఎలాంటి ఆదేశాలూ జారీ కాలేదు. డీఎస్‌సీ, డైట్ సెట్, ఎల్‌పీ సెట్[36] పరీక్ష ఫీజుల వసూలు, వినియోగం గురించి ప్రభుత్వం ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను ఆడిట్ పరిశీలనకు అడిగినాగానీ వాటిని అందచేయలేదు.

- 2008-13 మధ్యగల ఐదేళ్ళకాలంలో, ఏపీ టెట్, డీఎస్సీ, డైట్‌సెట్, ఎల్‌పీసెట్ లకు సంబంధించి, పరీక్ష ఫీజుల రూపేణా కమీషనరు ₹89.48 కోట్లు వసూలు చేసి, పరీక్షల నిర్వహణ కోసం ₹35.86 కోట్లు ఖర్చు చేసారు. ఈ మొత్తం ఖర్చులో, అడ్వాన్సుల రూపేణా జిల్లా విద్యాధికారులకిచ్చిన ₹9.37 కోట్లు, ఇతర అధికారులకిచ్చిన ₹1.65 కోట్లు కూడా ఉన్నాయి. అడ్వాన్సులుగా ఇచ్చిన ఈ ₹11.02 కోట్లకు వివరాలు సమర్పించని కారణంగా ఏడాది నుండి నాలుగేళ్ళుగా ఇవి పెండింగులో ఉన్నాయి. పాఠశాల విద్యా శాఖ కమీషనరు కార్యాలయం తగు చర్యలు తీసుకోకపోవడమే అడ్వాన్సులు పెండింగులో ఉండటానికి కారణం.
- ఆయా పరీక్షల కార్యకలాపాలన్నీ ముగిసినప్పటికీ, వాటి తాలూకు ₹53.62[37] కోట్లను కమీషనరు ఫిక్స్‌డ్ డిపాజిట్లలోనూ, పొదుపు ఖాతాలలోనూ ఉంచారు.
- జిల్లా ఎంపిక సంఘం (డీఎస్సీ) పరీక్షల ఫీజు రూపేణా వసూలు చేసిన మొత్తం నుండి ఈ పరీక్షలకు సంబంధంలేని ఇతర (శాఖాపరమైన) ఖర్చులకోసం ₹2.45 కోట్లు[38] కమీషనరు మళ్ళించారు (2008-13). ఈ ఖర్చులకు నిధులను పాఠశాల విద్యా శాఖ బడ్జెటునుండి తీసుకోవాలి. బడ్జెటు కేటాయింపులు స్వల్పంగా ఉండటంవల్ల ఈ విధంగా నిధులు మళ్ళించాల్సి వచ్చిందని కమీషనరు తెలిపారు (2013 జూలై).

5.4.2 క్యాష్‌బుక్, వేల్యూబుల్స్ రిజిస్టర్లను నిర్వహించకపోవడం

ఆంధ్రప్రదేశ్ ట్రెజరీ నియమావళి ప్రకారం, ప్రతి డ్రాయింగ్ ఆఫీసర్ ఏపీటీసీ ఫామ్ 5 లో ఉన్న ప్రకారం నగదు పుస్తకాన్ని (క్యాష్‌బుక్‌ను) నిర్వహించాలి. అనుబంధ నగదు పుస్తకాల్లోని నిల్వలతో సహా, క్యాష్‌బుక్‌లోని నిల్వల వివరాలను తెలుపుతూ క్యాష్‌బుక్‌ను రెగ్యులర్‌గా క్లోజ్ చెయ్యాలి.

భారీ మొత్తంలో నిధులు అందుకుంటూ, పరీక్షల నిర్వహణ కోసం వాటిని ఖర్చు చేస్తున్నప్పటికీ ఏ ఒక్క పరీక్షకు సంబంధించి కూడా నగదు పుస్తకాలను నిర్వహించలేదని ఆడిట్ పరిశీలనలో వెల్లడైంది. చెక్కుల జారీ రిజిస్టరు, సంబంధిత దస్త్రాలు (ఫైల్స్), మొదలైన వాటి ఆధారంగా 'సంక్షిప్త వివరాల నగదు పుస్తకం (ఆబ్‌స్ట్రాక్ట్ క్యాష్‌బుక్)' మాత్రమే రూపొందించారు. ఒకే పరీక్ష (డైట్ సెట్ 2010, 2011) కోసం వేరు వేరు బ్యాంకుల్లో రెండు ఖాతాలను తెరిచారు. నగదు పుస్తకాలను నిర్వహించని కారణంగా అన్ని రాబడులు, చెల్లింపులకు జమా లెక్కలు సరిగా నమోదయ్యాయనే భరోసా లేదు.

ఆర్థిక జవాబుదారీతనంపై 2008 ఆగస్టులో ప్రభుత్వం జారీ చేసిన కరదీపిక (హ్యాండ్‌బుక్) లోని పేరా 3.39 ప్రకారం, డిమాండు డ్రాఫ్టులు (డీడీ), ఇతరాల ద్వారా వచ్చిన నిధుల వివరాలను వెంటనే 'వేల్యూబుల్స్ రిజిస్టరు'లో నమోదు చేసి, ఎలాంటి జాప్యం లేకుండా బ్యాంకులో జమ చేయడానికి పంపాలి. దీని కోసం 'వేల్యూబుల్స్ రిజిస్టరు' కానీ, మరే ఇతర రికార్డునుకానీ నిర్వహించని కారణంగా డీడీలన్నింటినీ నగదుగా

---

35 పాఠశాల విద్య (ఎస్ఈ.జనరల్ - II) శాఖ జారీ చేసిన 2011 ఏప్రిల్ 16వ తేదీ నాటి జీఓఎమ్ఎస్ నంబరు 51

36 జిల్లా ఉపాధ్యాయ శిక్షణా సంస్థలలో ప్రవేశానికి డైట్‌సెట్; భాషా పండితుల కోర్సులకు ఎల్‌పీసెట్

37 డీఎస్సీ (2008, 2011, 2012) : ₹13.82 కోట్లు; టెట్ (2011, 2012 జనవరి, 2012 మే) : ₹23.78 కోట్లు; ఎల్‌పీసెట్ (2010, 2011, 2012) : ₹0.05 కోటి; డైట్‌సెట్ (2010, 2011, 2012) : ₹15.97 కోట్లు

38 ఇతర ప్రయోజనాల కోసం అడ్వాన్సులు : ₹1.00 కోటి, కార్యాలయ ఖర్చులు : ₹0.87 కోటి, అగ్నిమాపక పరికరాల కొనుగోలు : ₹0.23 కోటి, ఆర్‌జేడీ ఆఫీసు నిర్మాణం, ఇతరాలు : ₹0.20 కోటి, వాహనం కొనుగోలు : ₹0.09 కోటి, ప్రభుత్వ ప్లీడరు స్టెనోకు రెమ్యూనరేషన్ : ₹0.04 కోటి, పరీక్షా కేంద్రానికి ఫర్నీచరు కొనుగోలు : ₹0.02 కోటి

మార్చారనీ, వాటిని లెక్కల్లో చూపారనీ ఆడిట్‌లో నిర్ధారించడం వీలు కాలేదు. ఆబ్‌స్ట్రాక్ట్ క్యాష్‌బుక్, బ్యాంకు స్టేట్‌మెంట్లను పరిశీలించగా బ్యాంకుకు పంపినా నగదుగా మారని డీడీల విషయంలో ₹0.19 లక్ష వ్యత్యాసం ఉన్నట్లు వెల్లడైంది (2013 మే). అంతేకాక, డీడీలను బ్యాంకులో జమ చేయడంలో రెండు నుండి నాలుగు నెలల జాప్యం జరిగింది. ఈ విషయాన్ని సంబంధిత బ్యాంకు అధికారుల దృష్టికి తీసుకెళ్ళామనీ, డీడీలను నగదుగా మార్చుకునేందుకు తగిన చర్యలు తీసుకుంటామనీ కమీషనరు తెలిపారు (2013 జూలై).

ఈ విషయాన్ని 2013 నవంబరులో ప్రభుత్వానికి తెలపడమైంది. సమాధానం రాలేదు (2014 జనవరి).

రెవెన్యూ శాఖ

5.5 భూబదలాయింపులో అక్రమాలు

ప్రభుత్వానికి స్థలం విలువ ఇంకా ₹2.82 కోట్లు చెల్లించాల్సి ఉండగా, ప్రభుత్వ ఆదేశాలకు విరుద్ధంగా, ఆక్రమణదారులకు పరిహారంగా చెల్లించేందుకు జిల్లా యంత్రాంగం ₹1.67 కోట్లను కళాశాలకు తిరిగి ఇచ్చేసింది

చిత్తూరు జిల్లాలో సుమారు 600 ఎకరాల భూమిని తమకు కేటాయించమని ఒక కళాశాల 2009 ఫిబ్రవరిలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరింది. ఒక సూపర్ స్పెషాలిటీ ఆసుపత్రి, వైద్యకళాశాల, ఫార్మసీ కాలేజి, నర్సింగ్ కాలేజి, దంతవైద్య కళాశాల, ప్రజా ఆరోగ్య సంస్థ, బయో మెడికల్ ఇంజనీరింగ్ కాలేజి, పూర్తి స్థాయి నివాస ప్రాంగణం, హాస్టళ్ళు, సంబంధిత సామాజిక మౌలిక వసతులతో తమ రెండవ ఆవరణను ఏర్పాటు చేసేందుకు ఆ భూమిని కేటాయించమని కళాశాల కోరింది.

ప్రభుత్వం ఈ విజ్ఞప్తిని పరిశీలించి, చిత్తూరు జిల్లా చిత్తూరు, గుడిపాల మండలాల్లోని 640.17 ఎకరాల స్థలాన్ని ఆ సంస్థకు కేటాయించడానికి 2009 ఫిబ్రవరిలో అంగీకరించింది. అధికారిక భూబదలాయింపు ఉత్తర్వులను 2010 మార్చిలో జారీ చేయడమైంది. సంబంధిత రికార్డుల పరిశీలనలో ఈ కింది విషయాలు వెల్లడయ్యాయి :

- భూమి బదలాయింపునకు చెల్లించాల్సిన ₹18.96[39] కోట్లకుగానూ కళాశాల 2009 ఏప్రిల్-జూలై మధ్య ₹16.14 కోట్లను మాత్రమే చెల్లించింది. మిగిలిన ₹2.82 కోట్లను ఇంకా చెల్లించలేదు (2013 మే).
- నియమాల[40] ప్రకారం, ఒక కంపెనీకి లేదా ప్రైవేటు వ్యక్తికి లేదా సంస్థలకు, ప్రజా ప్రయోజనాల కోసం భూమిని బదలాయించాలంటే, దాని మార్కెట్ విలువ[41] ను వసూలుచేసి మాత్రమే బదలాయించాలి. బోర్డ్ ఆఫ్ స్టాండింగ్ ఆర్డర్స్ (బీఎస్ఓ)లో నిర్దేశించిన నిబంధనలు, షరతులకు లోబడి మాత్రమే ఈ బదలాయింపు జరగాలి. అంతేకాక, భూసేకరణ నోటిఫికేషన్ తేదీని అనుసరించి, 'ఫెయిర్ మార్కెట్ వేల్యూ' ను నిర్ధారించుకోవాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ భూసేకరణ చట్టంలోని సెక్షన్ 18 లో నిర్దేశించడమైంది. సేకరించాల్సిన భూమి మార్కెట్ విలువ, ఆ భూమి ఎక్కడ ఉందనే అంశంపైనా, దాని చుట్టుపక్కల ప్రాంతాలపైనా ఆధారపడి ఉంటుంది. ప్రస్తుత కేసులో, జాయింట్ కలెక్టరు, రెవెన్యూ డివిజనల్ అధికారి (ఆర్‌డీఓ) 2009 జనవరిలో భూమిని తనిఖీ చేసి మార్కెట్ విలువను ఎకరానికి ₹1.50 లక్షల నుండి ₹2 లక్షల వరకు నిర్ధారించగా, ఎకరానికి లక్ష రూపాయల చొప్పున భూబదలాయింపునకు జిల్లా కలెక్టరు సిఫార్సు

---

[39] ప్రభుత్వ భూమి : 237.74 ఎకరాలు /ఎకరాకు ₹1 లక్ష చొప్పున ; డీకేటీ భూమి : 319.11 ఎకరాలు /ఎకరాకు ₹1 లక్ష + ఎకరాకు ₹2.50 లక్షల పరిహారం ; పట్టాభూమి : 83.32 ఎకరాలు / ఎకరాకు ₹5 లక్షలు + 30 శాతం సొలేషియమ్

[40] ఒకప్పటి బోర్డ్ ఆఫ్ రెవెన్యూ నిర్దేశించిన స్టాండింగ్ ఆర్డర్స్ (బీఎస్ఓ), ఆంధ్రప్రదేశ్ (తెలంగాణ ప్రాంతపు) రాష్ట్ర భూముల బదలాయింపు, భూమి శిస్తు నియమావళి - 1975

[41] ఆంధ్రప్రదేశ్ భూసేకరణ చట్టంలోని నిర్వచనం ప్రకారం, మార్కెట్ విలువ అంటే, ఒకే రకమైన సౌలభ్యాలున్న పొరుగు భూములకు అమ్మకం ద్వారా వచ్చిన ధర

చేసారు. ప్రభుత్వం 2005 ఫిబ్రవరిలో ఇచ్చిన ఆదేశాల ప్రకారం[42] విద్యాసంస్థలకు స్థలాలను మార్కెట్ ధరలకే ఇవ్వాలన్న విషయం ఇక్కడ గమనించతగింది. ఎంపవర్డ్ కమిటీ సైతం భూమిని ఎకరం ₹1.50 లక్షల వంతున బదిలీ చేయమని 2009 ఫిబ్రవరిలో సిఫార్సు చేసింది. అయితే, తాను రూపొందించిన విధివిధానాలకు విరుద్ధంగా, ఎంపవర్డ్ కమిటీ (సాధికార సంఘం) సిఫార్సులను సైతం విస్మరించి ప్రభుత్వం ఈ స్థలాన్ని ఎకరం లక్ష రూపాయలకే బదిలీ చేసింది. మార్కెట్ విలువ కన్నా తక్కువ రేటుకు భూమిని బదలాయించడం వల్ల ప్రభుత్వానికి కనీసం ₹1.19 కోట్ల[43] నష్టం జరిగింది.

- ప్రభుత్వం (రెవెన్యూ శాఖ) 2010 మార్చిలో జారీ చేసిన ఆదేశాల ప్రకారం, భూఆక్రమణదారులకు ఎలాంటి పరిహారాన్నీ చెల్లించనవసరం లేదు. కాబట్టి, చిత్తూరు, గుడిపాల మండలాల్లోని మాపాక్షి, 190 రామాపురం గ్రామాల్లో కాల్వలు, వాగుల కింది పోరంబోకు భూముల ఆక్రమణదారులను చట్టప్రకారం ఖాళీ చేయించాలి. ఇందుకు విరుద్ధంగా భూమి బదలాయింపునకు కళాశాల చెల్లించిన ₹16.14 కోట్ల నుండి 66.72 ఎకరాల[44] ప్రభుత్వ భూముల ఆక్రమణదారులకు ఎకరానికి ₹2.50 లక్షల చొప్పున పరిహారంగా చెల్లించడానికి ₹1.67 కోట్లను ప్రభుత్వ అనుమతి లేకుండానే జిల్లా పాలనా యంత్రాంగం 2010 ఏప్రిల్‌లో కళాశాల కోరికపై తిరిగి ఇచ్చేసింది.

ఆ విధంగా, ప్రభుత్వానికి కళాశాల ఇంకా ₹2.82 కోట్లను చెల్లించాల్సి ఉండగా, ఆక్రమణదారులకు పరిహారంగా చెల్లించేందుకు ₹1.67 కోట్లను జిల్లా పాలనాయంత్రాంగం ప్రభుత్వ ఆదేశాలకు విరుద్ధంగా తిరిగి ఇచ్చేయడంవల్ల కళాశాలకు అనుచిత లబ్ధి చేకూరింది.

ఈ అంశాన్ని 2013 జూలైలో ప్రభుత్వానికి తెలుపగా, సమాధానం ఇంకా రాలేదు (2014 జనవరి).

5.6 ప్రభుత్వ భూమి ఆక్రమణదారుకు బదలాయింపు

ప్రభుత్వ భూములు ఆక్రమణలకు గురికాకుండా రక్షించటంలో చిత్తూరు జిల్లా పాలనాయంత్రాంగం వైఫల్యంవలన ప్రభుత్వానికి ₹57.56 లక్షల నష్టం వాటిల్లింది

చిత్తూరు జిల్లా, పూతలపట్టు మండలం, ముతిరేవాల గ్రామంలో 34.34 ఎకరాల భూమిని చిత్తూరులోని ఎడ్యుకేషనల్ అకాడమీ కోరికపై ఎకరం నాలుగు లక్షల రూపాయల చొప్పున, 2011 ఆగస్టులో ప్రభుత్వం బదలాయించింది. ఇంజనీరింగ్ కాలేజీ భవనాల నిర్మాణానికి సంబంధించి సాధికార సంఘం 2010 ఏప్రిల్‌లో చేసిన సిఫార్సు మేరకు ఈ భూబదలాయింపు జరిగింది. 2011 అక్టోబరులో భూమిని అకాడమీకి స్వాధీనం చేశారు.

పైన పేర్కొన్న గ్రామంలో, కాలేజీ భవనాల నిర్మాణం కోసం 17.84 ఎకరాల భూమిని మార్కెట్ విలువకు కేటాయించమని 1999 జూన్‌లో అకాడమీ అభ్యర్థించింది. కాలేజీ భవనాల నిర్మాణం కోసం ఈ అకాడమీకి 14.39 ఎకరాల భూమిని మార్కెట్ విలువకు బదలాయించేందుకు చిత్తూరు జిల్లా కలెక్టరు 2001 జనవరిలో ప్రభుత్వానికి ప్రతిపాదనలు పంపారు. ఐతే, 2001 డిసెంబరులో ప్రభుత్వం ఈ ప్రతిపాదనలను తిరస్కరించింది. ఈ భూమి (14.39 ఎకరాలు) అకాడమీ ఆక్రమణలో ఉందనీ, అనుమతి లేకుండా అందులో భవనాలను కూడా నిర్మించారనీ 2002 మే లో జాయింట్ కలెక్టరు గమనించినప్పటికీ, ఆక్రమణదారును ఖాళీ చేయించి, భూమిని తిరిగి ప్రభుత్వ అధీనంలోకి తీసుకురావడానికి జిల్లాపాలనాయంత్రాంగం ఎలాంటి చర్యా చేపట్టలేదు.

---

[42] రెవెన్యూ (ఏ.I) శాఖ జీఓఎమ్ఎస్ నెం.243 తేదీ 28.2.2005

[43] ఎకరానికి ₹50,000 చొప్పున 237.74 ఎకరాలకు

[44] మాపాక్షి గ్రామం : 41.68 ఎకరాలు ; 190 - రామాపురం గ్రామం : 25.04 ఎకరాలు

ఈ అకాడమీకి మొత్తం 48.73 ఎకరాల భూమిని (ఆక్రమణలోఉన్న 14.39 ఎకరాలతో కలిపి) బదలాయించమని 2009 డిసెంబరులో జిల్లాపాలనాయంత్రాంగం పంపిన ప్రతిపాదనలు కార్యరూపం దాల్చలేదు. ఐతే, 2011 ఆగస్టులో 34.34 ఎకరాల భూమిని అకాడమీకి బదలాయించడం జరిగింది. అప్పటికే ఆక్రమణలో ఉన్న 14.39 ఎకరాలను అకాడమీకి వదిలేశారు.

ఆవిధంగా, ప్రభుత్వ భూమి నుండి ఆక్రమణదారులను ఖాళీ చేయించి, శిక్షించడానికి బదులు, 34.34 ఎకరాల భూమిని బదలాయించి జిల్లాపాలనాయంత్రాంగం ఆక్రమణదారుకు లబ్ధిని చేకూర్చింది. ఫలితంగా, ప్రభుత్వానికి ₹57.56 లక్షల[45] నష్టం వాటిల్లింది.

ఈ విషయాన్ని 2013 జూలైలో ప్రభుత్వానికి తెలియజేయగా, సమాధానం ఇంకా రాలేదు (2014 జనవరి).

ఆర్థిక మరియు ఇతర శాఖలు

5.7 అద్దెకు తీసుకున్న వాహనాలకు అక్రమ చెల్లింపులు

ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులు పాటించడంలో శాఖాధిపతుల వైఫల్యం, క్లెయిమ్‌ల అనుమతి మంజూరులో డ్రాయింగ్ అధికారులు, ట్రెజరి అధికారులు తగిన పరిశీలన చేయకపోవడంతో అద్దెకు తీసుకున్న వాహనాలకు అక్రమ చెల్లింపులు జరిగాయి. వాహన యజమానులకు బిల్లులు చెల్లించే సమయంలో డ్రాయింగ్ అధికారులు ఆదాయం పన్ను వసూలు చేయలేదు

ప్రభుత్వ శాఖలు, ప్రభుత్వ అనుబంధ సంస్థలలో వాహనాల కొనుగోలుపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 1994 జనవరిలో నిషేధం విధించింది. అత్యవసర పరిస్థితులలో మాత్రం కొన్ని నిబంధనలకు లోబడి వాహనాలను అద్దెకు తీసుకోవడానికి అనుమతిస్తోంది.

రాష్ట్రంలోని 12 శాఖలకు సంబంధించి ***(అనుబంధం-5.5)*** 2009-10 నుండి 2012-13 వరకు 22 జిల్లాలు, పే అండ్ అకౌంట్స్ అధికారి, హైదరాబాదుకు చెందిన నెలసరి వాహనాల అద్దె చెల్లింపుల తాలూకు 866 పెయిడ్ ఓచర్లను (మొత్తం వ్యయం ₹4.87 కోట్లు) ఆడిట్‌లో పరిశీలించడం జరిగింది. ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులు, ఆదాయ పన్ను చట్టం నిబంధనల ప్రకారం ఆదాయ పన్ను మినహాయింపులు మూలం నుండి చేసినదీ లేనిదీ తెలుసుకునే ఉద్దేశంతో ఈ ఆడిట్ చేపట్టడం జరిగింది.

ఈ పరిశీలనలో 12 శాఖలలో 8 శాఖలకు చెందిన 326 (38 శాతం) ఓచర్లలో ప్రభుత్వ నిబంధనలు పాటించ లేదని తెలిసింది. రెవెన్యూ (79 శాతం), సాధారణ పరిపాలన (11 శాతం) శాఖలలో ప్రముఖంగా నిబంధనలు పాటించకపోవడం జరిగింది. దీనికి సంబంధించి వివరాలు ఈ కింద ఇవ్వడమైంది.

5.7.1 తగిన పత్ర సహిత ఆధారం లేకుండా డ్రా చేసారు-తద్వారా మోసం జరగడానికి అవకాశం

ప్రభుత్వ ఉత్తర్వుల వల్ల వాహనాల కొనుగోలుపై నిషేధం ఉండటంతో కార్లను అద్దెకు తీసుకొనే అవకాశం కలిగింది. ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన నెలసరి అద్దె రేట్లు 'టాక్సీ' లకు వర్తిస్తాయి.

ఇలా చెల్లింపులు జరిగిన వాహనాల నెంబర్లను రవాణా శాఖ వెబ్‌సైట్‌లో పోల్చిచూడగా వివిధ శాఖలు అద్దెకు తీసుకున్న 100 వాహనాలు వాస్తవంగా టాక్సీలు (అద్దె కార్లు) కావని తేలింది. వీటిలో ద్విచక్ర వాహనాలు, ట్రాక్టర్లు, ఆటోరిక్షాలు, వస్తు రవాణా వాహనాలు ఉన్నాయి. ఈ విధంగా 63 ఓచర్లకు మొత్తం ₹21.72 లక్షల

---

[45] బదలాయించిన భూమికి 2011 ఆగస్టులో సాధికారిక సంఘం నిర్ణయించిన రేటు ఎకరానికి ₹4 లక్షలను ప్రాతిపదికగా తీసుకుని లెక్కగట్టడం జరిగింది

చెల్లింపులు జరిగాయి. తమకు తోచిన నెంబర్లను, తప్పుడు రకం వాహనాలను చూపారు. దాంతో కిరాయి రూపంలో చేసిన చెల్లింపులు ₹21.72 లక్షలు సముచితంగాకానీ తగిన పత్ర సహిత ఆధారం లేకుండా ఉన్నాయి.

5.7.2 ప్రయివేటు వాహనాలను అద్దెకు తీసుకున్నారు (టాక్సీలు కానివి)

ప్రభుత్వ ఉత్తర్వుల ప్రకారం టాక్సీలుగా నమోదు చేయబడిన వాహనాలను మాత్రమే అద్దెకు తీసుకోవాలి. ప్రయివేటు వాహనాలను ప్రభుత్వ శాఖలుగానీ, అనుబంధ సంస్థలుగానీ అద్దెకు తీసుకోకూడదు.

ఇందుకు విరుద్ధంగా, ప్రభుత్వ శాఖలకు చెందిన పలువురు అధికారులు ప్రయివేటు వాహనాలను 'టాక్సీలుగా నమోదు కానివి' అద్దెకు తీసుకొని ఆ విధంగా 438 కార్లకు ₹1.19 కోట్లు అద్దెరూపంలో చెల్లించారు (263 ఓచర్లు).

5.7.3 మూలం నుండి ఆదాయ పన్ను మినహాయించకపోవడం

ఆదాయపన్ను చట్టం సెక్షన్ 194సి ప్రకారం, డ్రాయింగ్ అధికారులు వాహనదారులకు చేసే చెల్లింపు, వారి ఖాతాలకు చేసే జమల మూలం నుండి రెండు శాతం చొప్పున ఆదాయపన్ను (టీడీయస్) మినహాయించాలి (సెక్షన్ 206ఏఏ ప్రకారం బిల్లుపై పాన్ నెంబరు సూచించకపోతే ఇది 20 శాతం).

సప్లైదారులు బిల్లు క్లెయిమ్‌లపై తమ పాన్ నెంబరు రాయడంలేదని ఆడిట్ పరిశీలనలో తెలిసింది. అద్దె చార్జీలకు చెందిన 866 ఓచర్ల నుండి కనీసం రెండు శాతం చొప్పున మినహాయించవలసిన మొత్తం ₹10.03[46] లక్షలుగా ఉన్నట్లు లెక్క తేలింది. అయినా డ్రాయింగ్ అధికారులు ఎటువంటి ఆదాయపన్ను మినహాయింపులు చేయలేదు. మూడు శాఖలకు[47] చెందిన కొంతమంది అధికారులు మాత్రం 28 ఓచర్ల నుండి ₹11,000 మినహాయింపులు చేసారు.

వాహనాల అద్దెకు సంబంధించి మోసపూరిత, అక్రమ చెల్లింపులపై పరిశీలన చేపట్టమని సచివాలయ శాఖలకు, శాఖాధిపతులకు 2013 డిసెంబరులో తగిన ఆదేశాలు జారీ చేసినట్లు ప్రభుత్వం పేర్కొన్నది (2014 జనవరి). ప్రత్యేక తనిఖీ చేపట్టి రిపోర్టు ఇవ్వమని ఆర్థిక శాఖ (అంతర్గత తనిఖీ విభాగం)ను ఆదేశించినట్లు (2013 డిసెంబరు) కూడా ప్రభుత్వం తెలిపింది.

ఆరోగ్య, వైద్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమ శాఖ

5.8 మానసిక ఆరోగ్య సంస్థ, హైదరాబాదు నందు ఖైదీల వార్డు నిర్మాణంలో జాప్యం

ప్రతి దశలోనూ నిర్మాణంలో జాప్యం, తగినన్ని నిధులు లభించకపోవడం వల్ల ఏడు సంవత్సరాల కాలం గడిచినా ఖైదీల వార్డు నిర్మాణం పూర్తి కాకపోవడంతో ఖర్చు చేసిన ₹1.05 కోట్లు ప్రయోజనమివ్వలేదు

జాతీయ మానసిక ఆరోగ్య పథకంలో భాగంగా భారత ప్రభుత్వం, ఆరోగ్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ ఒక్క మారు ఇచ్చే సహాయక గ్రాంటు రూపంలో ₹2.71 కోట్లు (అంచనా వ్యయం ₹3 కోట్లు) మానసిక ఆరోగ్య సంస్థ, హైదరాబాదు (ఐయమ్‌హెచ్)ను అభివృద్ధిపరచడానికి ఇచ్చింది (2005 సెప్టెంబరు). ఇందులో భాగంగా ₹1.50 కోట్లతో[48] ఐయమ్‌హెచ్ ఆవరణలో 150 పడకల[49] ఖైదీల వార్డు నిర్మాణం, ₹1.50 కోట్లతో ఇతర

[46] ₹4.87 కోట్ల మీద రెండు శాతం ఆదాయపన్ను ₹9.74 లక్షలు, ఇంకా దీనిపై మూడు శాతం సర్చార్జి ₹0.29 లక్ష; మొత్తం కలిపి ₹10.03 లక్షలు
[47] ఆర్థిక శాఖ, హోం (పోలీసు) శాఖ, రెవెన్యూ శాఖ
[48] ఎస్ఎస్ఆర్ 2005-06 ప్రకారం
[49] ఖైదీల వార్డుకు ప్రస్తుతం 40 పడకల సామర్థ్యమున్నది

వార్డుల అభివృద్ధి, పరికరాల కొనుగోళ్ళు ఉన్నాయి. నిర్మాణ పని కోసం ₹2.71 కోట్లను ఇటువంటి పనులు చేపట్టడానికి ఏర్పరిచిన నోడల్ సంస్థైన ఆంధ్రప్రదేశ్ వైద్య సేవల మౌలిక వసతుల అభివృద్ధి సంస్థకు (ఏపీయమ్‌యస్‌ఐడీసీ - పూర్వపు ఏపీహెచ్‌యమ్‌హెచ్‌ఐడీసీ) జమ చేసారు (2006 జూలై). మిగిలిన మొత్తం ₹29 లక్షల విడుదల కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్రంతో సంప్రదింపులు జరుపుతోంది. ఏడు సంవత్సరాలు పూర్తయినప్పటికీ (2013 అక్టోబరు) అనుకున్న పనులు పూర్తి కాలేదు.

ఏపీయమ్‌యస్‌ఐడీసీ, ఐయమ్‌హెచ్ రికార్డుల పరిశీలనలో ఈ కింది విషయాలు తెలిసాయి :

- ఐయమ్‌హెచ్, ఏపీయమ్‌యస్‌ఐడీసీకి అప్పగించిన స్థలంపై న్యాయపరమైన హక్కు విషయంలో వివాదాలు ఉండటంతో నిర్మాణ సంస్థ పనిని ప్రారంభించడానికి ముందే హైకోర్టు 2006లో స్టే ఉత్తర్వులు ఇచ్చింది. దాంతో 2007 జనవరిలో కాంట్రాక్టును రద్దు చేసారు.

- ఒక సంవత్సర కాలం జాప్యం తరువాత 2008 ఫిబ్రవరిలో ఐయమ్‌హెచ్ వేరొక స్థలాన్ని ఇదే ఆవరణలో ఏపీయమ్‌యస్‌ఐడీసీకి ఇచ్చింది. దీనివల్ల వ్యయం కోటి రూపాయలు పెరిగిపోయింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండిగాని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుండిగాని అదనపు నిధులు తీసుకురాలేకపోవడం వల్ల ఐయమ్‌హెచ్ అందుబాటులో ఉన్న నిధులతోనే పనిని పూర్తి చేయడం కోసం నిర్మాణ విస్తీర్ణాన్ని తగ్గించడానికి (2,060 చ.మీ. నుండి 1,110 చ.మీ.కు) నిర్ణయించుకుంది (2008 అక్టోబరు). ఏపీయమ్‌యస్‌ఐడీసీ దగ్గర ₹1.05 కోట్లు మాత్రమే ఈ పని కోసం మిగిలి ఉండటంతో (ఇతర పనుల మీద ₹1.66 కోట్లు ఖర్చు చేసిన తరువాత) ₹1.22 కోట్లతో 1,110 చ.మీల నిర్మాణస్థలంలో పనిని పూర్తి చేయడానికి కాంట్రాక్టరుకు 2008 ఆగస్టులో అప్పగించింది. మిగతా పనుల కోసం ₹33.37 లక్షలతో అనుబంధ ఒప్పందాన్ని చేసుకుంది. ఇటువంటి పరిస్థితిలో, కుదించిన నిర్మాణానికి సైతం తగినన్ని నిధులు (₹1.55 కోట్లు[50]) ఏపీయమ్ఎస్‌ఐడీసీ దగ్గర లేవు.

- ఏపీయమ్‌యస్‌ఐడీసీ పనిని పూర్తి చేయడానికి అదనపు మొత్తం ₹45.35 లక్షలు (2013 నాటికి ఇది ₹58 లక్షలకు పెరిగింది) జమ చేయమని ఐయమ్‌హెచ్‌ను అడిగింది (2009 జూన్). ఏపీయమ్‌యస్‌ఐడీసీ, ఐయమ్‌హెచ్ రెండూ (2009 జూలై) అదనపు నిధుల కోసం వైద్యవిద్య సంచాలకులను ఆశ్రయించాయి. కానీ, 2013 డిసెంబరు వరకు అదనపు నిధులు అందలేదు.

- 2009 జూలైలో పైకప్పు వరకు నిర్మాణం పూర్తయిన తరువాత నిధులు లేకపోవడంతో పనిని నిలిపి వేసారు. నాలుగు సంవత్సరాలుగా 2009-13 మధ్యన నిర్మాణంలో ఎటువంటి పురోగతీ లేదు. మిగిలిన పనిని పూర్తి చేయడానికి గుత్తేదారు సుముఖంగా లేకపోవడంతో 2011 డిసెంబరులో కాంట్రాక్టును రద్దు చేశారు.

ప్రతి దశలోనూ నిర్మాణంలో జాప్యం, తగినన్ని నిధులు లభించకపోవడం వల్ల ఏడు సంవత్సరాల కాలం గడిచినా ఖైదీల వార్డు నిర్మాణం పూర్తికాకపోవడంతో ఖర్చు చేసిన ₹1.05 కోట్లు ప్రయోజనమివ్వలేదు.

జరిగిన జాప్యాన్ని ప్రభుత్వం ఒప్పుకుంది (2013 డిసెంబరు). అదనపు నిధులు వెంటనే విడుదలచేసి అతి తక్కువ సమయంలో పనిని పూర్తి చేయగలమని హామీ ఇచ్చింది. ప్రస్తుతం ఉన్న ఖైదీల వార్డులోనే రోగులందరికి వైద్య సహాయం అందిస్తున్నట్లు కూడా ప్రభుత్వం చెప్పింది. అయితే, నిర్మాణంలో ఉన్న ఖైదీల వార్డు, జైలులో ఉన్నట్లు ఎత్తైన గోడలు, సోలార్ కంచె, క్లోజుడ్ సర్క్యూట్ కెమెరాలు వంటి సౌకర్యాలతో నేరస్తుల వార్డుగా ఉండాలన్నది మాత్రం వాస్తవం.

[50] ₹1.22 కోట్లు, ₹33.37 లక్షలు కలిపి

హోమ్ (జైళ్ళు) శాఖ

5.9 ఫైర్ ఔట్‌పోస్టుల సర్వీసు ప్రొవైడర్లకు అనుచిత లబ్ధి

కమిటీ గుర్తించిన లోపాల దిద్దుబాటును గమనించుకోకుండా, ఫైర్ ఔట్‌పోస్టుల నిర్వహణకోసం సర్వీసు ప్రొవైడర్లకు కొత్త రేట్లను వెనుకటి తేదీనుండి వర్తింపజేస్తూ చెల్లింపు చేసిన ఫలితంగా, రాష్ట్రంలో అగ్నిమాపక సేవలు, విపత్తులను ఎదుర్కొనే సంసిద్ధత విషయంలో మెరుగుదల లేకుండానే, సర్వీసు ప్రొవైడర్లకు ₹1.37 కోట్ల అనుచితలబ్ధి చేకూరింది

పన్నెండు జిల్లాల్లో, ఔట్‌సోర్సింగ్ ప్రాతిపదికన 21 ఫైర్ ఔట్‌పోస్టులను ఏర్పాటు చేయాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది (2004 జనవరి). ప్రతీ ఔట్‌పోస్టు కోసం సర్వీసు ప్రొవైడర్లను బహిరంగ టెండర్ల ద్వారా ఎంపిక చేసి 11 జిల్లాల్లోని 19 ఔట్‌పోస్టుల నిర్వహణను వారికి అప్పగించారు. సర్వీసు ప్రొవైడర్లతో కుదుర్చుకున్న ఒప్పందాలు ఐదేళ్ళపాటు అమలులో ఉంటాయి. ఈ ఔట్‌పోస్టులను ఏర్పాటు చేసిన ప్రదేశాన్ని బట్టి వీరికి చెల్లించే రేట్లు ఏడాదికి ₹10.22 లక్షల నుండి ₹11.89 లక్షల వరకు ఉన్నాయి. ఈ ఫైర్ ఔట్‌పోస్టులకు కావలసిన స్థలాన్ని, గ్యారేజి నిర్మాణం, కార్యాలయ సదుపాయాలకు అయ్యే ఖర్చును ప్రభుత్వం కల్పిస్తుంది. అగ్నిమాపక వాహనం (వాటర్ టెండర్), చిన్న నీటిపంపు, నీటిని వెదజల్లే పరికరాలు, కార్బన్ డయాక్సైడ్‌తో మంటలనార్పే పరికరం, ఇతర ఉపకరణాల నిర్వహణతోపాటు, ప్రతి ఫైర్ ఔట్‌పోస్టులోనూ రెండు షిఫ్టుల్లో పనిచేసేందుకు ఫైర్ మేన్, డ్రైవర్ మొదలైన 16 మంది శిక్షణ పొందిన సిబ్బంది నిర్వహణ సర్వీసు ప్రొవైడర్ బాధ్యత. ఈ ఫైర్ ఔట్‌పోస్టులు, 2006 జూలై - 2012 ఫిబ్రవరి మధ్య పనిచేయడం మొదలుపెట్టాయి.

నిర్వహణ ఛార్జీలను పెంచాలని 'ఆంధ్రప్రదేశ్ అగ్నిమాపక మరియు అత్యవసర సేవల ఔట్‌పోస్టు సర్వీసు ప్రొవైడర్ల రాష్ట్ర సంఘం' 2008 ఆగస్టులో చేసిన విజ్ఞప్తి మేరకు, ఈ అంశాన్ని పరిశీలించేందుకు ప్రభుత్వం 2008 ఆగస్టులో ఒక కమిటీని[51] ఏర్పాటు చేసింది. ఈ కింది అంశాలలో సర్వీసు ప్రొవైడర్లు ఒప్పందపు షరతులను పాటించలేదని కమిటీ గమనించింది :

- అన్ని ఫైర్ ఔట్‌పోస్టుల్లోనూ శ్వాస పరికరాలు, మంటలనార్పేందుకవసరమైన నిర్దేశిత పరికరాలు (ముఖ్యంగా, డెలివరీ హోజులు) అందుబాటులో ఉంచడం;
- ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా శిక్షణ పొందిన సిబ్బందిని తగినంతమందిని ఫైర్ ఔట్‌పోస్టుల్లో నియమించడం;
- పరికరాలను సరైన స్థితిలో ఉండేలా చూడటం;
- బ్యాంకు ఖాతాల ద్వారా సిబ్బంది వేతనాల చెల్లింపు.

ప్రస్తుత ఫైర్ ఔట్‌పోస్టుల్లో, పైన పేర్కొన్న లోపాలను సరిదిద్దిన తర్వాత, సర్వీసు ప్రొవైడర్లకు చెల్లించే మొత్తాన్ని ఏడాదికి ₹20.36 లక్షలకు పెంచాలని కమిటీ 2010 సెప్టెంబరులో సిఫార్సు చేసింది.

ఒక్కొక్క ఫైర్ ఔట్‌పోస్టుకూ వార్షిక నిర్వహణ వ్యయాన్ని ₹11.89 లక్షల[52] నుండి ₹20.36 లక్షలకు పెంచుతూ, 2010 ఏప్రిల్ నుండి ఈ పెంపుదలను వర్తింపజేస్తూ 2011 మేలో ఆదేశాలు జారీ చేసిన ప్రభుత్వం, కమిటీ గుర్తించిన లోపాలను సర్వీసు ప్రొవైడర్లు సరిదిద్దారా లేదా అనే విషయాన్ని గమనించలేదని ఆడిట్ పరిశీలనలో వెల్లడైంది. వాస్తవానికి, కమిటీ గుర్తించిన లోపాలను సరిదిద్దాలనే నిబంధనను తాను జారీ చేసిన ఆదేశాలలోనే ప్రభుత్వం పేర్కొనలేదు. కమిటీ ప్రస్తావించిన అంశాల విషయంలో ఎలాంటి దిద్దుబాటు చర్యలూ తీసుకోక పోయినప్పటికీ, సర్వీసు ప్రొవైడర్లకు హెచ్చు మొత్తాన్ని చెల్లించేందుకు దీనివలన అవకాశం కల్గింది.

[51] అగ్నిమాపక - అత్యవసర సేవల అదనపు సంచాలకులు, తూర్పు, మధ్య ప్రాంతాల ప్రాంతీయ అగ్నిమాపక అధికారులు ఈ కమిటీలో ఉంటారు

[52] జీతాలు ₹7.78 లక్షలు, యూనిఫామ్ చార్జీలు ₹0.80 లక్ష, ఇంధన చార్జీలు, వాహనాల నిర్వహణ ₹0.50 లక్ష, పరికరాల విలువలో తరుగుదల ₹1.26 లక్షలు, 15 శాతం చొప్పున లాభం ₹1.55 లక్షలు

జిల్లా అగ్నిమాపక కార్యాలయాలను 2013 జూన్ - జూలైలో పరిశీలించినపుడు, 15 ఔట్‌పోస్టుల్లో శిక్షణ పొందని సిబ్బందిని నియమించారనీ, 15 ఔట్ పోస్టుల్లో పూర్తి స్థాయిలో పరికరాలు లేవనీ, ఐదు ఔట్‌పోస్టుల్లో తగిన రికార్డులను నిర్వహించడంలేదనీ ఆడిట్ కనుగొన్నది. కొంతమంది సిబ్బందినీ, కొన్ని పరికరాలనూ 24 గంటలూ అందుబాటులో ఉంచాలని సర్వీసు ప్రొవైడర్లతో కుదుర్చుకున్న ఒప్పందంలో స్పష్టం చేసినప్పటికీ, ఈ నిబంధనను పాటించకపోతే తీసుకోవలసిన చర్యల గురించి ఒప్పందంలో ప్రస్తావించలేదు. అందుకున్న, హాజరైన మొత్తం ఫైర్ కాల్స్ వివరాల రికార్డులను నిర్వహించాలని ఒప్పందంలో నిర్దేశించినప్పటికీ, 19 ఫైర్ ఔట్‌పోస్టుల్లోని ఏ ఒక్క దాంట్లోనూ ఈ రికార్డులు లేవు. హాజరుకాని ఫైర్ కాల్స్‌కు జరిమానా విధించాల్సి ఉండగా, జిల్లా అగ్నిమాపక అధికారుల తనిఖీ నివేదికల్లో 'హాజరైన కాల్స్' వివరాలు మాత్రమే ఉన్నాయికానీ 'అందుకున్న కాల్స్' వివరాలు లేవు.

శిక్షణ పొందిన సిబ్బంది తగినంతమందిని నియమించకుండా, మంటలనార్పే పరికరాలను నాణ్యమైన వాటిని సమకూర్చకుండా, నిర్దేశిత రికార్డులను నిర్వహించకుండా, సవరించిన రేట్లను వెనుకటి తేదీ నుంచి వర్తింపచేసారు. ఆ విధంగా, జీతాలు, ఇంధన ఖర్చులు, లాభాంశం రూపేణా వచ్చే ₹3.38 కోట్ల నుండి తొలి వేలం మొత్తం ₹2.01 కోట్లు మినహాయించుకొని ₹1.37 కోట్లను 2010 ఏప్రిల్ నుంచి 2011 మార్చి మధ్య కాలానికి చెల్లించారు. కమిటీ సూచించిన లోపాలపై దిద్దుబాటును గమనించకుండానే ఇలా ప్రభుత్వం కొత్త రేట్లలో చెల్లింపులు చేయటం సముచితం కాదు. రాష్ట్రంలో అగ్నిమాపక, విపత్తు నివారణ సన్నద్ధతలో మెరుగుదల సాధించకపోయినా, సర్వీసు ప్రొవైడర్లకు ప్రభుత్వం ₹1.37 కోట్ల అనుచిత ప్రయోజనం చేకూర్చింది.

ఈ విషయాన్ని 2013 డిసెంబరులో ప్రభుత్వానికి తెలియ చేయగా, 2014 జనవరి నాటికి సమాధానం రాలేదు.

(వాణీ శ్రీరామ్)
ప్రధాన మహాగణకాధికారి (జీఎస్ఎస్ఏ)
ఆంధ్రప్రదేశ్

హైదరాబాదు

ధృవీకరించడమైనది

(శశికాంత్ శర్మ)
భారత కంప్ట్రోలర్ మరియు ఆడిటర్ జనరల్

కొత్త ఢిల్లీ